Tednik

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva za Podravje

»Tednik« izhaja pod tem imenom od 24. novembra 1961 dalje po sklepu občinskih odborov SZDL Ptuj in Ormož. — Izdaja zavod »Ptujski tednik« Ptuj. Odgovorni urednik: Anton Bauman. — Uredništvo in uprava: Ptuj, Heroja Lacka 2. — Tel. 156. Številka tekočega računa: NB 524-3-72. — Tiska Časopisno podjetje Mariborski tisk Maribor. — Rokopisov ne vračamo. — Celoletna naročnina 20 ND, za inozemstvo 40 ND; v prodaji izvod 0,50 ND (50 SD).

Št. 7 PTUJ, 17. februarja Cena: 0,50 ND (50 SD) Letnik XX

Javna razprava o spremembah temeljnega zakona o volitvah

delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah

Te dni se bo pričela v delovnih organizacijah javna razprava o načrtu sprememb temeljnega zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah. Načrt so že prejele sindikalne podružnice in člani plenuma občinskega sindikalnega sveta Ptuj ter člani občinskih odborov sindikatov. Razprava se zaključuje s 1. marcem, nato pa bo komisija za družbeno samoupravljanje in izobraževanje pri OSS Ptuj povabila na razgovor predsednike delavskih svetov in sindikalnih podružnic, na katerem bodo dokončno izoblikovani predlogi.

Komisija za samoupravljanje pri republiškem svetu ZSS je že razpravljala o načrtu sprememb in sprejela vrsto pripomb. S spremembami omenjenega zakona o volitvah ni nujno preveč hiteti. Zlasti ne bi bilo opravičljivo preprečiti širšo razpravo o spremembah tega zakona z izgovorom, češ da je treba zakon sprejeti pred spomladanskimi volitvami v delavske svete. Omenjene spremembe nikakor ni nujno sprejeti do tega roka, ker se glavni del predlaganih sprememb ne nanaša na volitve delavskih svetov, niti niso te spremembe bistvenega značaja, ampak se nanaša glavni del sprememb na volitve direktorja, na spremembo sestave razpisnih komisij, na sodno varstvo pri razrešitvi direktorja ipd. Prav to pa so vprašanja, ki bi jih glede na izkušnje prve rotacije direktorjev bilo potrebno temeljito obravnavati, preden se spremeni zakon. Gotovo da rezultatov prve rotacije direktorjev še nismo dodobra analizirali, niti s sociološkega, niti s pravnih vidikov. Tako na primer na videz tehnično vprašanje časovnih rokov, v katerih je treba rotacijo izvesti, povzroča precejšnje težave, kar ima za posledico, da je reelekcija v precejšnji meri kampanjska akcija, skoncentrirana na kratko časovno obdobje. Nujno bi bilo potrebno iskati neko rešitev, da bi ta pojav omilili. Vendar pa predlagane spremembe zakona o tem ne govorijo.

Ena izmed značilnosti predloženih sprememb zakona je ta, da pušča več zadev za urejanje republiški zakonodaji. Republike so pooblaščene, da določene zadeve uredijo s svojimi predpisi, če pa republiških predpisov ne bi bilo, pa bi veljale določbe zveznega temeljnega zakona. Ta ureditev je sprejemljiva, ker ne pušča bistvenih vprašanj neurejenih, ampak bi za primer, če republike ne bi izdale svojih predpisov, veljale določbe zveznega zakona.

Drugo vprašanje pa je, v kakšno širino naj bi šla ta odstopanja v republiških zakonodajah. Izhajati bi bilo potrebno s stališča, koliko bi to na eni strani prispevalo h krepitvi republiške suverenosti in koliko k samoupravnosti delovnih organizacij, kakšne posledice pa bi to imelo na drugi strani za enotnost volilnega sistema. Vprašanje je na primer, kakšna bi bila korist od tega, če bi republike in še nato delovne organizacije spreminjale sistem kandidiranja, predvidenega v noveliranem 30. členu temeljnega zakona o volitvah.

Težko je reči, da bi uvajanje odstopanj v teh postopkih okrepilo samoupravnost delovnih organizacij, ampak bo prej privedlo do zapletenejših postopkov, do nepreglednosti, otežkočalo sodno varstvo ipd. Ta vprašanja bi torej zaslužila, da se jih temeljito preuči, ker je naš skupni interes, da imamo enotno in predvsem enostavno ureditev volilnega sistema.

Spremembe predvidevajo, da naj bi razpisno komisijo ne sestavljala več polovica predstavnikov delovne organizacije in polovica zunanjih članov, ki jih je praviloma imenovala občinska skupščina, po predlogu pa bi naj komisija štela pet članov, od katerih bi imenovala tri delovna organizacija, dva pa občinska skupščina. Ker razpisna komisija sprejema sklepe z večino glasov, imajo formalno pravno in praktično možnost odločanja že sami notranji člani komisije, ki predstavljajo večino. Je vprašanje, ali je ta sprememba dovolj preučena, kakšni so razlogi, ki utemeljujejo nujnost te spremembe? S to spremembo se vpliv družbene skupnosti, ki je prišel doslej delno do izraza prek razpisne komisije, bistveno zmanjša, da se je treba dejansko pogovarjati o tem, ali obdržati dosedanjo ureditev ali pa docela opustiti paritetne sestave komisij, da v njej ne bi sodeloval nobeden predstavnik družbene skupnosti? To odločitev je treba presojati z vidika, ali je paritetna sestava razpisnih komisij predstavljala bistveno omejevanje samoupravnega položaja delovnih organizacij in ali je družbeni razvoj prišel tako daleč, da se tudi temu minimalnemu vplivu družbe pri imenovanju direktorja lahko odrečemo? Vedeti je treba, da končno odločitev o imenovanju direktorja sprejema delavski svet delovne organizacije, ne pa razpisna komisija. Te komisije, imenovane na osnovi temeljnega zakona o volitvah, so svojo vrednost pokazale šele enkrat in sicer pri zadnji rotaciji direktorjev. Analize dela teh komisij pa kažejo, da je bilo njihovo delo v glavnem pozitivno, saj s precej prispevale k izboljšanju razpisnih pogojev. Preden se odločimo za tako pomembno spremembo, bi jo kazalo temeljito obravnavati.

Bistvena sprememba je predlagana glede pritožbenega oziroma tožbenega postopka pri razrešitvi direktorja. V osnutku je predlagano, da se briše 96. člen zakona, ki določa, da se direktor najprej pritoži na občinsko skupščino, če smatra, da razrešitev ni bila opravljena na zakonit način. Direktorju bi poslej ostala na razpolago samo tožba na sodišču.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Ugodno ocenjene osnove za razvoj v občini Ptuj

Občinska skupščina Ptuj je ugodno ocenila družbeno ekonomske osnove za nadaljnji razvoj industrije, trgovine, izvoza, gostinstva, turizma, obrti, gradbeništva, prometa, stanovanjske ter komunalne dejavnosti, kmetijstva in gozdarstva ter šolstva, prosvete in kulture, zdravstva ter socialnega varstva. Te osnove je zbral oddelek za planske in analitične zadeve skupščine občine Ptuj.

Ker bodo pomenile te osnove važen del gradiva za izdelavo srednjeročnega družbenega plana razvoja občine Ptuj do 1970. leta, želi »Tednik« svojim bralcem prikazati važnost teh osnov. Na tozadevna vprašanja je načelnik tega oddelka Anton Purg tako odgovoril:

— Na kaj ste se pri sestavljanju gradiva za izdelavo tega plana najbolj oziral?

— Rekel bi, da na spoznanje, da je potrebno najti boljše in praktičnejše rešitve, ki lahko olajšajo skupščini plansko usmerjanje gospodarskega razvoja na svojem območju ob upoštevanju stopnje razvoja sistema družbenega samoupravljanja.

— Ali so v planu razvoja v občini do 1970. leta prav vse možnosti razvoja?

— Glavne možnosti so, in sicer te, ki pridejo v poštev za plansko usmerjanje v občinskem merilu, druge pa vsebujejo še plani delovnih organizacij, ki sprejemajo svoje plane v skladu s svojimi samoupravnimi pravicami samostojno. Srednjeročni družbeni plan predstavlja v občinah osnovno obliko, dobljeno po srednjeročnih in dolgoročnih planih delovnih organizacij.

— Od česa pa bo najbolj odvisen družbeni in gospodarski razvoj v občini?

— Veliko bolj kot doslej bo obojni razvoj odvisen od učinkovitosti gospodarjenja v občini kot celoti in v gospodarskih organizacijah.

— V čem vidite zagotovitev za to?

— Predvsem v tem, da so sistemske spremembe zagotovile delovnim organizacijam trdnejšo materialno osnovo. To jim tudi omogoča, da so postale nosilci razširjene reprodukcije v gospodarskem smislu, obenem pa imajo odločilnejši vpliv na reševanje širših skupnih problemov.

— Kakšnega principa pa se je držal vaš oddelek pri sestavljanju osnov za nadaljnji razvoj?

— Najprej smo hoteli prikazati doseženi razvoj vsake dejavnosti v občini ter vplive, ki so razvoj pospeševali ali zaviral, potem pa smo nakazali nadaljnjo razvojno pot, kot so jo predvidele gospodarske organizacije v svojih razvojnih planih.

— Kaj pričakujete od odbornikov obeh zborov in od širše javnosti in iz razprave o osnovah razvoja do 1970. leta?

— Predvsem to, da bi se odborniki skupno z najaktivnejšimi volivci na njihovem območju v te osnove poglobili in jih ocenili ter povedali, kaj še v osnovi manjka, kar je pomembno za nadaljnji razvoj v občini.

— Kako pa vam lahko pri tem pomagajo upravni organi in predstavniški ter drugi družbeni faktorji ter občani?

— Kjer so odborniki z njimi v stalnem stiku, nam lahko sporočijo svoje pripombe in predloge, sicer pa nam le manjše število teh pove svoje mnenje na zborih in sejah, v manj primerih pa dobimo pismene pripombe in predloge in smo jih zelo veseli. Če bi jih bilo več, kot jih je, bi nam bili v veliko pomoč.

V. J.

Pred občinsko konferenco ZKS

Izbiranje kandidatov

V torek, 14. februarja, je bila na občinskem komiteju ZKS Ptuj seja komisije za notranjo izgradnjo Zveze komunistov, ki jo je vodil sekretar te komisije Franc TETIČKOVIČ. Pripravljali so predloge kandidatov za nova občinska vodstva Zveze komunistov.

Na letnih konferencah osnovnih organizacij ZKS je bilo javno evidentiranih za občinska vodstva ZK 96 komunistov v ptujski občini. Komisija predlaga, da bi naj novi občinski komite ZKS Ptuj štel prav tako kot doslej 23 članov; občinski komisiji — kontrolna in revizijska, pa vsaka po 5 članov. Na osnovi tega predloga je komisija začela z ožjo izbiro kandidatov. Upoštevala je kriterije za kadrovanje v ZK, ki jih je sprejel občinski komite, to je predvsem moralno-politične kvalifikacije, sposobnost in zavzetost za izvajanje reforme in obremenjenost z drugimi dolžnostmi. Poleg tega je upoštevala tudi strukturo članstva po zaposlenosti, starosti, spolu in organiziranosti, to je po vrstah osnovnih organizacij.

Upoštevajoč vse to je komisija izbrala 33 predlogov kandidatov za občinski komite, izvoljenih bo samo 23, in po 6 predlogov kandidatov za kontrolno oziroma revizijsko komisijo, izvoljenih bo po 5 v vsako komisijo. Predlaganih je več zaradi tega, da bo možna večja izbira. Te predloge bo obravnaval še občinski komite ZKS na seji, nato pa bodo poslani vsem delegatom za občinsko konferenco ZK in vsem OO ZKS z nalogo, da o predlogu kandidatov razpravljajo ter dajo pripombe in dopolnilne predloge. Vse to gradivo bo potem izročeno kandidacijski komisiji na občinski konferenci ZK, ki bo pred delegati nastopila z dokončnim predlogom.

Tako široka in demokratična pot izbiranja kandidatov za novo vodstvo in organe občinske organizacije Zveze komunistov — je zagotovilo, da bodo v vodstva in organe ZK v občini izvoljeni res najboljši komunisti. Pri njihovi izbiri bo imel vsak član ZK v občini možnost kar dvakrat predlagati kandidate ali povedati svoje mnenje o njih.

F.

Seja ObK ZKS Ptuj

Sinoči (16. 2. 1967) je bila v Ptuju redna seja (zadnja v tej mandatni dobi) občinskega komiteja ZKS Ptuj. Pod predsedstvom političnega sekretarja — Branka BRAČKA so obravnavali predlog resolucije VII. seje CK ZKS, priprave za občinsko konferenco Zveze komunistov občine Ptuj in zadeve s področja finančno-proračunskega poslovanja občinskega komiteja.

Izvršni komite CK ZKS je poslal vsem občinskim komitejem osnutek resolucije, katero naj bi obravnaval centralni komite ZK Slovenije na sedmi seji — s priporočilom, da o vsebini resolucije razpravljajo in dajo svoje pripombe. Tak način priprave pomembnih dokumentov, ki nakazujejo smer delovanja komunistov za daljše časovno obdobje, pozdravljajo tudi komunisti ptujske občine.

O idejno poglobljeni razpravi o osnutku resolucije in o podrobnejših pripravah na občinsko konferenco ZKS bomo podrobneje poročali v prihodnji številki

F.

TE DNI PO SVETU

RAZGIBANA DIPLOMATSKA ZIMA

„Razvneta" Evropa

Evropa in evropska vprašanja spet silijo v ospredje. Na vseh srečanjih dvostranske ali večstranske narave se diplomati in državniki vračajo na »staro celino«, pri čemer prevladujeta, kot vse kaže, evropska enotnost, četudi jo obravnavajo z različnih vidikov, in nemško vprašanje, ki hote ali nehote vzbuja določeno napetost v medevropskih odnosih ali celo zunaj njih.

Med pomembne državniške obiske sodi brez dvoma obisk sovjetskega ministrskega predsednika Kosigina Veliki Britaniji. Uradno poročilo, ki so ga izdali ob koncu obiska, seveda ne odkriva vsega, kar sta Kosigin in premier Wilson obravnavala, vendar opozarja na tisto, kar je po skupni oceni obeh državnikov najbistvenejšega.

Značilno je, da je sovjetski gost skušal prepričati britanskega gostitelja, da so pereča evropska vprašanja trenutno pomembnejša od določenih britanskih prizadevanj, da bi britanska vlada odigrala v vietnamskem sporu nekakšno posredniško vlogo. Američani so namreč pred dnevi odklonili predlog, ki ga je predsednik Kosigin prenesel po Wilsonu ameriškemu predsedniku Johnsonu, dal pa ga je predstavnik severnovietnamske vlade: da je Severni Vietnam pripravljen brez vsakršnih pogojev sesti za zeleno mizo. Seveda bi morali Američani ustaviti bombardiranje severnovietnamskega ozemlja. To seveda v takih okoliščinah ni več pogoj, kajti v času, ko se sovražni stranki pogajata, mora molčati tudi vsakršno orožje.

V okolju, kjer je dobra volja odvisna od ZDA, potemtakem ne kaže govoriti o posredovanju, temveč se raje lotiti evropskih tegob. Med te sodijo prizadevanja za varno, mirno Evropo. Četudi se Britanija ne želi preveč politično vezati na Evropo (želi le gospodarsko sodelovanje z deželami skupnega evropskega tržišča), je v bistvu le privolila v formulacijo, da bi bila splošnoevropska konferenca o evropski varnosti koristna, vendar bi jo bilo treba dobro pripraviti.

O nemškem vprašanju poročilo molči, četudi je razumljivo, da sta se ga državnika dotaknila z vseh strani. Ta »molk« je tudi razumljiv. Velika Britanija namreč mora v želji, da jo bo zahodnonemška vlada podprla pri njenih prizadevanjih za vključitev v skupno evropsko tržišče, podpreti Zahodno Nemčijo kot edinega predstavnika Nemcev, četudi se nagiblje k mišljenju, da bi bilo treba vendarle priznati oba nemška režima kot dejstvo. Na drugi strani bi morala zavzeti jasnejše stališče do Nemčije razvijala kar naprej, ni nobenega dvoma. Morda pri tem da v Londonu ne žele, da bi se militarizem in revanšizem v Nemčiji razvijal naprej, ni nobenega dvoma. Morda pri tem računajo na rahle ugodne spremembe Kiesingerjevega režima ...

Molk v poročilu o nemškem vprašanju je potemtakem kompromis v dobro britanskim političnim težavam. Vendar bo Velika Britanija pokazala dobro voljo v svojem odgovoru na sovjetsko ponudbo o sklenitvi sporazuma o prijateljstvu, sodelovanju in nenapadanju. Tak sporazum bi namreč pomagal utrjevati zaupanje in varnost v Evropi, četudi bi kolektivni sporazum na skupni evropski konferenci prinesel večji in daljnosežni uspeh.

Drugi dogodki

V času, ko to poročamo, se mudi predsednik Tito s soprogo in širšim spremstvom, v katerem je tudi predsednik republiškega IS Janko Smole, v Avstriji na petdnevnem uradnem obisku. Gre za državniško pot, ki je bila že nekajkrat preložena z namenom, da da novih spodbud za tesno in poglobljeno sodelovanje, ki je bilo značilno že doslej. Predsednik Tito in kancler Klaus sta že v izjavah in intervjujih pred obiskom izjavila, da bo to srečanje na Dunaju »odprlo novo obdobje v jugoslovansko-avstrijskih odnosih«. Uradno poročilo, ki se ga bomo dotaknili v naslednji številki, bo te napovedi tudi potrdilo. Vemo, da z našo severno sosedo nimamo nobenih odprtih nerešenih problemov in da smo odprli medsebojne meje tako, da sodijo med najbolj odprte v Evropi in na svetu. Odveč bi bilo tudi govoriti o močno razvitem gospodarskem, trgovinskem in drugem sodelovanju. Vprašanje slovenske in hrvatske manjšine ne sodi med odprta vprašanja, saj ga je Avstrija v državni pogodbi tudi priznala in se obvezala, da ga bo rešila. Gre torej samo za uresničevanje tega, kar je Avstrija priznala.

JOHNSONOVE IZJAVE

Ameriški predsednik je zavrnil predlog sovjetskega premiera Kosigina, naj bi po krajšem premirju ob vietnamskem novem letu sedli za zeleno mizo in se pomenili o miru. Zato pa zvene še toliko bolj nerazumljive njegove izjave, češ da so »vrata miru odprta« in da so »ZDA vsak hip pripravljene preiti tudi več kot polovico poti, da bi odgovorile na pobudo druge strani«.

Kaj se skriva za to nerazumljivo izjavo? Ali v ZDA mislijo, da bodo s povečanim vojaškim pritiskom na jugu slednjič uničile odpor osvobodilnih enot, z bombardiranjem pa tako oslabile Severni Vietnam, da bo oslabljen prišel (povsem poražen ali samo na pol) za zeleno mizo? Zanimivo je, da so ameriško odločitev proti pogajanjem negativno ocenili tudi tisti, ki so sicer doslej podpirali ameriško politiko in strategijo v Jugovzhodni Aziji. Posebno razočaran je papež Pavel VI., ki je od Johnsonovih lepih besed pričakoval precej več. Britanski premier, ki je Johnsonu posredoval Kosiginov predlog (le-ta ga je prejel od severnovietnamske uradne vladne osebe) pa je Johnsonovo odločitev ocenil za »tragično razočaranje«.

Na drugi strani je znano, da je ameriška vlada imela preko Alžirije prve uradne stike z Severnim Vietnamom. Vendar bodo v prihodnje Johnsonove še tako miroljubne izjave ostale le — navadna propagandna poteza, če ji ne bodo sledila dejanja.

KITAJSKO-SOVJETSKA TRENJA

Sovjetska vlada je v zelo ostri noti opozorila kitajsko vlado, da bo storila, primerne ukrepe, če ne bo prenehal pritisk rdečegardistov proti sovjetskemu veleposlaništvu v Pekingu. Prav tako omenja, da bo Kitajska odgovorna pred zgodovino, če bo sabotirala pomoč, ki jo dobiva vietnamsko ljudstvo od Sovjetske zveze. Kot je znano, prihaja ta pomoč po kopnem preko kitajskega ozemlja ...

Nekateri sodijo, da bo sovjetska vlada prekinila diplomatske stike. Po najnovejših vesteh je »obleganja« sovjetskega veleposlaništva prenehalo, vendar je vprašanje, za koliko časa. Sovjetsko-kitajska meja pa je, kot poročajo, v zelo napetem stanju, saj so na obeh straneh razporejene okrepitve.

SUKARNO MOLČI

Indonezijski predsednik Sukarno noče odgovoriti na zahteve kongresa, ali je pripravljen pojasniti svojo vlogo v znanih oktobrskih dneh — ob poizkusu državnega udara. Ko so ga časnikarji vprašali o tem, jih je poslal »z njihovimi vprašanji k vragu«. Vojska čaka in se prav lahko zgodi, da bo dejansko posegla vmes.

SUKARNO NOČE ODSTOPITI

Predsednik Sukarno se je za eno uro sestal s tridesetimi predstavniki nacionalistične stranke, najbolj množične politične stranke v Indoneziji. Po sestanku niso sporočili, ali stranka še naprej podpira Sukarna.

Indonezijska agencija je potrdila poročila, da je Sukarno po štirih dolgih sestankih z vojaškimi voditelji zavrnil zahtevo armade, da bi prostovoljno odstopil.

Jugoslovansko tržišče na začetku leta 1967

Kam gredo cene?

Neupravičeno višje cene obutve in tekstila

Gibanje cen v letošnjem januarju povzroča na prvi pogled precej zaskrbljenosti. Prodajne cene so se glede na december 1966 povečale za 2,2, življenjski stroški pa za 3,2 %. Ker ekonomika dopušča takšne oscilacije cen v času enega leta, bi lahko postavili vprašanje, ali takšne cene na začetku leta ne napovedujejo ponovne inflacije.

Trden odgovor na to vprašanje bodo dale šele temeljite analize, trenuten odgovor pa bi lahko dobili iz nekaterih pojasnil, po katerih do tega porasta cen ni prišlo tako nenadoma in nepričakovano. Istočasno opazujemo še nekatere pojave, ki so že v preteklem letu izpodkopavali politiko cen.

Planirano povečanje

Glede na etapno povečanje stanarin, kar je bilo določeno z reformo, so te poskočile v prejšnjem mesecu za povprečno 25,6 %. Nove stanarine so izzvale določene posledice v družinskih proračunih. Če bi tega ne bilo, bi se povečali življenjski stroški samo za 1,9 %, kar za januar oziroma sploh za zimske mesece ni alarmantno. Pričakovali so tudi, da se bodo v januarju glede na sezonske razmere povečali stroški za prehrano. Razen tega so se zaradi povečanja prevoznih stroškov v več mestih v državi povečali izdatki še za dva odstotka.

Če upoštevamo vse to, bi lahko trdili, da je bilo povečanje prodajnih cen in življenjskih stroškov v januarju planirano. Oziroma natančneje, pričakovalo se je.

Odkod neplanirani višji izdatki?

Preseneča nas dejstvo, da so k povečaniu življenjskih stroškov prispevali tudi nekateri neplanirani izdatki. Podatki kažejo, da so imela gospodinjstva v januarju glede na prejšnji mesec za 2 % večje izdatke za obleko in obutev.

Zamrznjene cene proizvodov iz usnja in obleke kot nekaterih drugih izdelkov so le relativna zadeva. Tovarne obutve in tekstila si pomagajo, kot pojasnjujejo strokovnjaki, s taktiko »vstopa skozi zadnja vrata«. Ker so jim dolgo časa zavračali njihove zahteve po višjih cenah, so preplavile zavode za cene s predlogi »novih« proizvodov. Zaradi pritiska javnosti, da bi čvrsta politika do zviševanja cen slabo vplivala na sortiment blaga, so zavodi za cene bili mehkejši v priznavanju »novih« proizvodov, s tem pa tudi novih cen, kakor pri neposrednem povečanju cen določenega predmeta. Vendar gre v največ primerih za neznatne spremembe na proizvodih, kar pomeni, da so se z »novimi« izdelki okoristile le proizvodne organizacije, potrošniki pa so bili oškodovani. V ilustracijo naj povemo, da so si proizvajalci obutve izmislili samo v decembru preteklega leta 326 modelov obutve, ker so jih toliko prijavili zveznemu zavodu za cene.

Napačna taktika

Potrebno je tudi povedati, da uporabljajo takšno taktiko tudi drugi industrijski proizvajalci in s tem izdirajo kamen za kamnom iz temeljev reforme. Z administrativnimi ukrepi je, kot je praksa pokazala, težko zadelati vse luknje, skozi katere uhajajo cene izpod družbenega nadzorstva. Zato nekateri mislijo, da je potrebno čimprej ustvariti predpogoje za prosto oblikovanje cen in pripraviti efekten arsenal ekonomskih ukrepov za vplivanje na cene.

Vsekakor je nerazumljivo, da pristojni organi niso ničesar ukrenili, da bi pričakovani porast življenjskih stroškov čimboli nevtralizirali. Izdatki za prehrano prevladujejo v vsakomesečnih izdatkih vsake družine, zato bi bila intervencija na tem »sektorju« najuspelejša. Potrebno se je le spomniti, da je bila cenejša prehrana v preteklem letu osnovni faktor večmesečne stabilizacije cen.

M. S. — T.

MOTY traktor s priključki

najcenejši in najprimernejši za naše hribovito kmetijsko območje

V mehanizaciji našega kmetijstva bo od letos dalje mnogo pomenila tudi kooperacija Strojnih delavnic v Ptuju z avstrijsko firmo Motywerk Michael Mayer, Frauenthal na Štajerskem, ki izdeluje manjše traktorje za razne kmetijske priključke, primerne za delo na ravnini in na hribovitem predelu.

V zvezi z razširitvijo dejavnosti Strojnih delavnic Ptuj je odgovoril direktor podjetja Drago Mar za bralce »Tednika« na nekaj vprašanj:

Kaj je spodbudilo Strojne delavnice Ptuj h kooperaciji z imenovano avstrijsko firmo?

»Veliko povpraševanje naših kmetovalcev po manjših traktorjih in priključkih zanje za obdelavo njihovih obdelovalnih površin in za razne prevoze.«

Kako pa ste spoznali to avstrijsko firmo in primernost njenih proizvodov za naše kraje?

»Na jesenskem sejmu v Gradcu smo si ogledali s posebnim zanimanjem ravno razstavo manjših traktorjev in priključkov. Predstavnik firme je bil zelo ljubezniv pri tolmačenju tehničnih prednosti njihovega traktorja Moty in priključkov zanj.«

In kako ste se dogovorili za kooperacijo?

»Videli smo (bilo nas je več iz podjetja), da ima traktor in tudi priključki dele, ki bi jih lahko tudi mi izdelali, in na vprašanje, če so kakšne možnosti za skupen aranžma, nam je predstavnik dejal, da bi se dalo meniti, ker se firma zanima za to, da bi plasirala svoje izdelke tudi na sosednji jugoslovanski trg.«

Znano je, da se je podjetje s to firmo končno tudi pogodilo za kooperacijo. Kakšne ugodnosti pomeni ta pogodba za Strojne delavnice Ptuj in kakšne za avstrijsko firmo?

»Naše podjetje bo izdelovalo za traktor Moty podvozje in nekaj drugih delov za priključke. Sedaj je avstrijski partner prekinil z lastno proizvodnjo tega podvozja in se specializiral na druge izdelke in je prepustil vso to izdelavo nam. Naše podjetje bi imelo možnost tudi prodajati pri nas kompletirane traktorje z deli avstrijskega partnerja, vendar je dogovorjeno o prodaji pri nas kompletiranih traktorjev in priključkov s podjetjem Agrotehnika v Ljubljani, ki je uvoznik in prodajalec na veliko in malo.«

Kako pa bo porabilo podjetje tako zaslužene devize?

»Za nabavo pri avstrijskem partnerju izdelanih delov za kompleten traktor in ti deli bodo pri nas montirani na pri nas izdelano podvozje. S pri nas izdelanim podvozjem bomo prihranili del deviz, s katerimi bi ga sicer plačali. Enako je z drugimi deli, ki jih bomo pri nas izdelovali. Z izgubo ne bomo delali. Letošnja kooperacijska pogodba se nanaša na vrednost 20 milijonov S din.«

Ali bodo naši kmetovalci kupovali te traktorje in priključke z večjo vnemo kot prej traktorje drugih proizvajalcev?

»Vsekakor, ker so ti traktorji poceni, po vsestranski uporabnosti za vse terene in za vse kmetijske operacije najprimernejši za dela na površinah, kot jih imajo naši kmetovalci. Poleg tega je mogoče uporabljati del na stvar za domačo porabo, ki je poleg vsega visoko rentabilna.«

Kako je sprejel vsebino nove pogodbe kolektiv?

»Naši organi upravljanja so bili seznanjeni z možnostmi sklenitve pogodbe za kooperacijo in so naju z vodjem komerciale pooblastili, naj se dogovoriva z avstrijskim partnerjem o čim ugodnejših pogojih kooperacije. Ta pogodba je sklenjena in jo bo potrdil tudi delavski svet, ker je za naše podjetje in za naše območje zelo ugodna.«

V. J.

Moty Traktor zanimiva novost za naše kraje

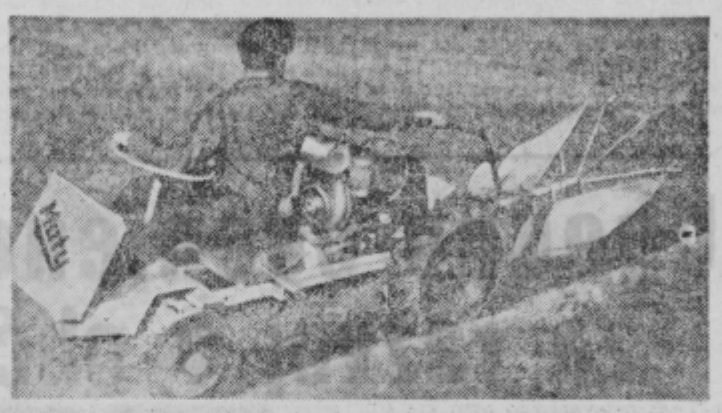

»Moty« traktor s plugom pri oranju v ravnini

Konec „črnih“ voženj?

Iz tovarne avtoopreme v Ptuju bosta prišla v kratkem na tržišče dva nova izdelka. Prvi bo tako imenovani tahograf, drugi pa varnostni pas za avtomobiliste. O obeh smo povprašali inž. Požlepa, direktorja TAP.

— Kakšen je tahograf in kaj meri?

Na prvi pogled je kot večji števec v avtomobilu. Je instrument za registracijo vožnje. V tahografu so vgrajeni merilec poti, merilec hitrosti, ura in tahogram, ki dajejo precizne podatke o prevoženih kilometrih, hitrosti, času in trajanju vožnje, stanju in ostalih pogojih izkoriščanja vozila. Rdeča signalna lučka opozarja voznika na maksimalno dovoljeno hitrost. Beleži tudi zamenjavo voznika, kar je važen podatek na dolgi vožnji. Vsak, tudi najmanjši premik avtomobila zabeleži aparat na tahogramu. To je papirnat trak, ki se vloži v tahometer za en, največ za sedem dni. Na tem traku aparat zapisuje različne, oddvojene diagrame, ki nam povedo vse, kar je potrebno vedeti o vožnji. Prvi diagram je diagram pota, en krak odgovarja 2 km vožnje. Drugi diagram je diagram hitrosti, ki kaže, s kakšno hitrostjo je voznik vozil na kateremkoli kilometru vožnje. Tretji diagram zapisuje vibracije, ki pokažejo, kdaj in na katerem kilometru in kako dolgo se je nakladalo ali razkladalo, kdaj in na katerem kilometru se je menjal voznik.

— Komu bo aparat v največjo pomoč?

Tahograf bo koristil največ vodjem strojnih parkov, ker bodo z njim lahko preprečili »črne vožnje«. V aparat v avtomobilu bo vodja avtoparka vložil vsak dan ali vsak sedmi dan papirnat trak, ga zaklenil in zapečatil. Tahograf bo en ali največ sedem dni na papirnatem traku beležil vsako dogajanje z avtomobilom. Nato bo šef avtoparka vzel trak iz aparata. Po diagramih bo lahko odčital, ali je bila vožnja pravilna in enakomerna, ali je bilo vozilo štedljivo in pazljivo uporabljeno ali ne. Odčital bo tudi lahko, kdaj in kje je bila vožnja s forsiranjem vozila in s preveliko hitrostjo, velika nevarnost nesreče, po kolikih kilometrih je vozilo stalo, kako dolgo... Dober poznavalec tahograma (diagramov na traku) bo celo razločil, kdaj, na katerem kilometru in pri kateri hitrosti je voznik menjal hitrost, povprečno in trenutno hitrost, pospeševanje hitrosti, ali je voznik segrel motor, ali je vozil s hladnim, ali je vozil nad predpisano maksimalno hitrostjo, kako je zaviral, kdaj, kje in kako dolgo je nalagal ali razlagal tovor, za kako dolgo je prekinil vožnjo. Vodji strojnega parka bo pokazal vse nedovoljene vožnje, porabo goriva... Vsi ti podatki, ki jih bodo lahko ugotovili s pogledom na tahometer, bodo koristili tudi organom milice pri ugotavljanju krivca nesreče. Tako se je v Italiji pripetilo, da je ob karambolu tovornjaka in osebnega avtomobila pogledala policija samo na tahometer tovornjaka, ki je takoj lahko nadaljeval vožnjo, ker po podatkih ni bil nič kriv. Težko verjetno, da bi drugače lahko dokazal svojo nedolžnost.

— Kdaj ste pričeli misliti na izdelavo tahografa?

V Jugoslaviji še ni nobenega proizvajalca teh instrumentov, ki so zelo koristni. Lansko leto smo podpisali pogodbo o sodelovanju z avstrijsko tovarno »FINK« v Lipnici. Štiri delavce smo poslali v to tovarno na specializacijo, doma pa smo pripravili prostore za novi obrat, kjer bomo montirali tahografe. V naslednjem tednu pridejo iz Avstrije delavci in oprema za montažo v novem obratu. Sodelovali bomo z drugimi kooperanti iz Jugoslavije, na primer z Iskro v Kranju. Večino elementov bomo uvažali, 10 do 15 odstotkov delov pa bomo izdelovali sami.

— Ali bo ta izdelek vplival na višino proizvodnje?

Ta izdelek bo rentabilen za TAP predvsem zaradi večjega bruto proizvoda po enem delavcu. Pri 600 delavcih in ca. 2 milijardah bruto produkta pride na zaposlenega 3,33 milijona S dinarjev. Pri izdelavi tahografov pa pride pri 20 delavcih, ki bodo le-te montirali, do petkrat večje vrednosti bruto proizvodnje po enem delavcu, če računamo, da bomo izdelali 2000 tahografov na leto po ceni 150 do 160 tisoč S din. Od tega izdelka si dosti obetamo. Ker nismo vložili dosti investicij, se ne bojimo rizika.

— Kako povprašuje tržišče po tahografih?

V drugih državah jih uporabljajo že dalje časa. To ni modna muha, temveč pripomoček za optimalno izkoriščanje strojnega parka. Šoferji pri nas se tahografov branijo, ker menijo, da so to »špijoni« za vozilo in zanje. Izdelovali jih bomo po potrebi, se pravi po povpraševanju na tržišču. Tu je povpraševanje zelo veliko. Nekaj jih imamo že vnaprej prodanih. Večje tovarne (FAP, ITV, INA) jih imajo že na preizkušnji.

— Kdaj boste dali na tržišče prve varnostne pasove za avtomobile?

V TAP pripravljamo tudi serijsko izdelavo varnostnih pasov za vsa vozila. Mehanizem in orodja so že gotova, sam pas pa bo izdeloval kooperant iz posebne mase. To bo dvojni pas. Stal bo ca. 15 tisoč S din. Tudi te pasove bodo radi kupovali vozniki avtomobilov, kajti po statističnih podatkih so že mnogim rešili življenje ali jih obvarovali pred težjimi poškodbami, predvsem na glavi in prsnem košu.

Z. R.

Vprašanje kobilarne na Turnišču še ni rešeno

Med Konjeniško zvezo Slovenije in Kmetijskim kombinatom Ptuj teče pred Okrožnim javnim tožilstvom Maribor pravni spor zaradi likvidacije kobilarne v Turnišču pri Ptuju.

Konjeniška zveza Slovenije izpodbija zakonitost likvidacije te kobilarne in jo smatra kot škodljivo za širšo družbeno skupnost. Ta zveza tudi meni, da ima likvidacija kobilarne škodljive posledice za razvoj konjereje in turizma v občini Ptuj in v širši družbeno politični skupnosti.

Svet za kmetijstvo in gozdarstvo skupščine občine Ptuj tega stališča Konjeniške zveze Slovenije ne podpira v celoti, temveč le v omejenem obsegu, ter je mnenja, da so lahko prizadete s tem le občine Ptuj, Maribor in Ljutomer, ne pa tudi širša skupnost, ker so konji ostali v Jugoslaviji v istem obsegu.

Pri Tomažu zastoj v kmetijstvu

Veliko pomanjkanje šolskega prostora — Zdrav-stvena ambulanta dobro deluje — Slabe ceste

Pri Tomažu pri Ormožu kmetovalci že čakajo na pričetek pomladi in premišljujejo, kako bodo obdelali svoje vinograde, sadovnjake in njive. Jim bodo tudi letos uničile pridelek kakšne vremenske neprilike, ki so bile zadnja leta precej pogoste? Predvsem v zimskem času, ko nimajo toliko dela, pogrešajo predavanja s področja kmetijstva.

Kmetijstvo in zadružna dejavnost

Kmetijstvo je najvažnejša dejavnost na tem območju. Na žalost se pa v privatnem kmetijstvu takoj opazi stagniranje. Tamkajšnji kmetijski strokovnjaki so nam pojasnjevali tri vzroke. Prvi je vsestranska proizvodnja v kmetijstvu, namesto da bi se vsaj do neke meje lotili specializacije. Po njihovem mnenju z vsestransko proizvodnjo ne bo šlo več, kot ne gre nikjer v svetu. Vsak kmetovalec bi se moral usmeriti v panogo, ki je za njegove prilike najugodnejša. Drugi vzrok je ta, da kmet nima dovolj sredstev, da bi jih vložil v proizvodnjo. Proizvodnih sredstev zadruge se kmetje premalo poslužujejo. Večkrat odklonijo novotarije, kot imenujejo razna zaščitna in druga sredstva, za katera so drugod po svetu dokazali, da so koristna. Obrat za kooperacijo bo moral še bolj tesno delati s kmetijskimi proizvajalci in jih preusmeriti v blagovne proizvajalce. Veliko so krive nestabilne cene kmetijskih pridelkov. Vsak obiskovalec Tomaža lahko opazi, da bodo propadli sadovnjaki nižinskih predelov v najkrajšem času. Naglo propadajo tudi višje ležeči sadovnjaki. Pri Tomažu lani niso mogli prodati sadja. Nekatera tržišča ga zaradi slabe kvalitete sploh ne vzamejo. Denarja za obnovo sadovnjakov pa ni.

Pri Tomažu se kaj radi pritožijo na previsoke obveznosti. Življenjski standard se dviga zelo počasi, ponekod celo pada ali pa stoji na isti ravni. Posebno lansko leto, polno elementarnih nezgod, je kmetovalce še bolj osiromašilo. Na naslednjem zboru volilcev, ko bodo odločali o davčnih obveznostih in krajevnem prispevku, bodo odborniki od Tomaža mislili tudi na to. V Tomažu celo trdijo, da bi morali njihova področja razporediti v četrti proizvodni okoliš. Tako plačujejo najvišje davčne obveznosti v Sloveniji.

Delovanje krajevne skupnosti

Končno je dobila nekaj denarnih sredstev, in jih namenila objektom, ki jih potrebuje celotno področje Tomaža. Tako se je odločila in v glavnem uspela urediti ambulanto, mrtvašnico, mrliški voz, pokopališče in okolje spomenika borca. Pri delu so občani pridno sodelovali. V bodoče bo morala več vlagati v popravilo cest, ki so v nemogočem stanju. Storila bi lahko marsikaj, a ni finančnih sredstev.

Žunkoviča iz Slovenje vasi je podrl avto

V ptujski bolnišnici, v kirurškem oddelku leži močno poškodovan Ivan Žunkovič iz Slovenje vasi, ki je doživel v torek zvečer, 14. februarja 1967, na mariborski cesti blizu gostilne Čelan v Slovenji vasi težko prometno nesrečo.

Ko se je vračal po desni strani ceste domov, je prišel po nesreči pod osebni avto Albina Kavčiča iz Maribora, ki ga je na vožnji proti Ptuju dohitel in ga zadel, ni pa se mogel nesreči izogniti ali je preprečiti.

Poškodovani Žunkovič je eden izmed krvodajalcev iz Slovenje vasi. V torek je dal kri. Zadržal se je pred odhodom domov skupno z drugimi v gostilni. Na nesrečo je šel domov po stari navadi po desni strani ceste, ne po levi, kot je pravilneje in kot se sedaj priporoča. Zakaj se je na poti opotekel in pred trčenjem z avtomobilom dvignil roki, bo dognala preiskava.

Žunkovičevi domači in tudi voznik Kavčič upajo, da bo prebolel močno poškodbo na glavi in prelom noge in da se bo kmalu vrnil iz bolnišnice.

VJ.

Veliko pomanjkanje šolskega prostora Kako nadaljevati šolanje?

Pri Tomažu je veliko pomanjkanje učilnic. Zaradi tega so otroci v šoli do noči. Seveda je to zanje neprijetno. Oddaljeni si želijo pouk v dopoldanskem času. Po učnem uspehu v občini je tomaževska šola na tretjem mestu. To še ni pravi dokaz znanja, saj je v osmih letih šolanja od 53 otrok končalo osemletko komaj 24 učencev ali 45 %. Premalo je tudi povezave med starši in učitelji, ki so zaskrbljeni, kako bodo njihovi učenci, ki uspešno končajo osemletko, nadaljevali šolanje.

Skrb za zdravje

Z uvedbo zavarovanja zasebnih kmetijskih proizvajalcev v Tomažu radi povedo, da niso več tako zaskrbljeni kaj bo, če v družini nastopi bolezen, katere zdravljenje zahteva velika denarna sredstva.

Pri Tomažu ordinira dvakrat tedensko zdravstvena ambulanta za splošne bolezni. Pripravili so še prostore za zobno ambulanto, ki bo pričela v kratkem ordinirati. Zdravstveni dom je že nabavil ves potrebni inštrumentarij in pripomočke. Pri Tomažu in v okolici se je veselijo, saj bo za to področje zelo pomembna zdravstvena pridobitev.

Kulturno prosvetna dejavnost

Pri Tomažu menijo, da ni na zadovoljivi višini. Pohvalijo prosvetno društvo oziroma šolo, ki vedno lepo pripravi vse proslave ob praznikih. Uspelo je tudi zimsko izobraževanje, ki ga prireja delavska univerza. Od kulturno-prosvetnega društva pa pričakujejo še več. Radi povedo da je bilo včasih društvo zelo aktivno in da bi lahko bilo tudi sedaj. Po njihovem mnenju bi morali pritegniti k delu predvsem mlade in delavolne mladince, ki se radi pohvalijo, da so lani sami uprizorili igro na domačem odru. Tomaška mladina je zadnja leta precej delala, žal pa ni dobila dovolj pomoči in opore pri ostalih organizacijah. Prosvetno društvo in organizacija SZDL bi naj navezali z mladino tesnejše stike in jo usmerili v zaželeno dejavnost.

Z. R.

TAP Ptuj

Tudi 1967 kooperacija TAP Ptuj – Zastava Kragujevac

Kooperacija tovarne avtoopreme Ptuj — Zastava Kragujevac se bo po vsem sodeč 1967. leta nadaljevala. Zastava je sprejela nekaj zahtev TAP Ptuj. Najvažnejša zahteva, ki jo je Zastava upoštevala, je približanje cen Tapovih izdelkov uvoznim cenam namesto prejšnjih nižjih, ki jih podjetje TAP ni moglo več vzdržati.

Potrebna izpopolnitev orodja

Letos bo izpolnila TAP Ptuj del svojega programa za tehnološke izboljšave. Izpopolnila bo fond ročnih orodij z električnimi in pnevmatskimi orodji. Doslej so si pomagali večinoma z ročnim orodjem, kar je povečevalo montažne stroške. Rekonstruirati bodo morali več dotrajalih strojnih orodij.

Odlitki iz aluminija za pralne stroje

Za letošnje sodelovanje TAP Ptuj z Elektrokovinarjem Ptuj pri proizvodnji črpalk za gospodinjske pralne stroje, ki jih izdeluje tovarna »Gorenje« v Velenju, je TAP dobro pripravljena. Tudi letos bo izdelovala predvsem izdelke — odlitke iz aluminija, ki so sestavni del končnega izdelka. Izdelke za elektromotorje je dobavljala TAP Ptuj Elektrokovinarju že v lanskem letu.

50 milijonov sredstev v skladih

Po letošnjem zaključnem računu bo ostalo TAP Ptuj v skladih nad 50 milijonov S din. V skladih so si za 1966. leto obetali več sredstev, vendar jih niso mogli doseči, saj so se cene reprodukcijskemu materialu povečale ponekod za 40 odstotkov, medtem ko je bilo možno pri cenah izdelkov neznatno povišanje cen. Ob slabi rentabilnosti poslovanja predstavlja ta znesek sredstev na skladih maksimum, ki ga je bilo mogoče doseči.

TAP ima svojo obratno ambulanto

TAP Ptuj, ki zaposluje skoraj 600 moških in žensk, slednjih 197, ima že od 1. januarja 1967 svojo obratno ambulanto, ki opravlja preventivno zdravstveno službo za splošno zdravstvo, za zobozdravstvo, kurativne zdravstvene in zobozdravstvene storitve za zavarovance KZSZ — člane delovnega kolektiva. Od 1. aprila 1964 dalje imajo tudi zobno ambulanto.

V 1966. letu je zbolelo največ zaposlenih na dihalnih organih, zaradi poškodb, zaradi bolezni prebavil in revmatičnih obolenj ter drugih bolezni. Največji odstotek bolezenskih dni odpade na poškodbe izven dela, na poškodbe pri delu in na bolezni dihal, manjši pa na druge bolezni.

V ambulanti je zaposlenih 6 strokovnih delavcev in dva nestrokovna. V rednem delovnem razmerju so bili: medicinska sestra, bolničarka in snažilka, drugi pa so bili, enako tudi zdravnik, honorarno zaposleni. V 1967. letu bosta honorarno zaposlena le še zdravnik in računovodja. Obratna ambulanta štipendira študij medicinske sestre v šoli za medicinske sestre v Mariboru.

Vesti iz Kidričevega

V bodoče le ena OO ZK v TGA

V soboto, 11. februarja 1967, je bila v restavraciji Kidričevo letna konferenca organizacije ZKS TGA »Boris Kidrič«, Kidričevo, katere se je od 152 udeležilo le 90 članov. Konferenci so prisostvovali še predsednica občinske skupščine Ptuj in članica CK ZKS Lojzka Stropnik, sekretar občinskega komiteja Branko Bračko ter predstavnika delovnih kolektivov »IMPOL« iz Slovenske Bistrice in tovarne dušika iz Ruš. Čeprav je to bila odprta letna konferenca in se je pričakovalo, da ji bodo prisostvovali tudi nečlani, ni bilo nobenega. Po izvolitvi konferenčnih organov ter potrebnih komisij, je v imenu tovarniškega komiteja obširno poročal sekretar TK ZKS Maks Jabločnik. V tem poročilu je bil dan poudarek predvsem notranjim problemom organizacije, predvsem pa njeni reorganizaciji. Po poročilu je bilo pričakovati živahno razpravo, toda k razpravi se je prijavilo izredno malo članov, zaradi česar je dobila konferenca klavrn videz. V razpravi se je sekretar občinskega komiteja zavzel za to, da bi v bodočnosti združili v eno OO komuniste s celega Dravskega polja. Nekateri diskutantje so govorili o nekaterih problemih zelo konkretno, vendar je bilo opaziti, da posameznikom tak način razprave ni ustrezal, ker so bili takoj pripravljeni na odgovore. To pa je najbrž bil tudi osnovni vzrok slabe razprave. Ob zaključku so se prisotni zedinili v tem, da bo v bodoče v TGA le ena sama OO. Za novega sekretarja je bil izvoljen inž. Franjo Gnilšek, za namestnika pa Ivan Gerjevič.

Za odpravo ozkih grl

Težave v proizvodnji glinice, ki so se pojavile v drugi polovici januarja in so trajale vse do nedavnega, so pričele počasi ponehavati, kar daje proizvajalcem delovne enote precejšnje upe za bodoče delo in seveda tudi izglede na določen uspeh. O teh težavah smo pred kratkim že poročali, danes pa že imamo tudi konkretne podatke o proizvodnji glinice v minulem mesecu. Po Bayerju je bilo programirano izlužiti 7750 t, doseženih pa je bilo le 6893 t ali 88,94 %, medtem ko je bilo v sinter pogonu precej boljše, saj je bilo od programiranih 1400 ton doseženih 1527 t ali 109,07 %. Program je nadalje predvideval, da se bo skalciniralo 9660 t glinice, doseženo pa je nekaj manj, in sicer 9651 t ali 99,91 %, v čemer pa je vračunan tudi prodan hidrat. Iz poročila vodstva DE je razvidno, da je bilo še vedno mnogo objektivnih pa tudi subjektivnih vzrokov, ki so vplivali na slabo proizvodnjo glinice. Ozko grlo v proizvodnji je bila delno bela filtrirnica zaradi slabe filtracije hidrata, v celoti pa vparilnica, kjer je tudi glavni vzrok, da se po Bayerju ni izlužila toliko, kot je bilo programirano.

Kako bo letos z oddihom

Upravni odbor počitniškega doma »Aluminij« je določil na svoji zadnji seji cene oskrbnega dne, in sicer za člane delovne skupnosti 3100 S din, za otroke do 10 let starosti 2700 S din, za svojce, zaposlene v drugih delovnih kolektivih in lastne upokojence prav tako 3100 S din, za goste: odrasli 3500 S din, otroci do 10 let 3100 S din, za inozemske goste 4000 S din in za otroke do 10 let stanosti 3600 S din.

To so torej sedaj cene oskrbnega dne za letošnjo sezono, ki pa brez dvoma že sedaj ne dajejo večjih izgledov za uspešno poslovanje počitniškega doma, ker je sploh vprašanje, koliko članov delovne skupnosti TGA bo letos sploh letovalo za ta denar v Crikvenici.

Zakaj sta odstopili komisiji?

Zadnja seja delavskega sveta je bila precej burna. Potem sta odstopili dve komisiji: komisija za skupno potrošnjo in družbeni standard ter komisija za prošnje in pritožbe. Zakaj se je to zgodilo? Komisija za skupno potrošnjo in družbeni standard je dodelila stanovanje članu kolektiva, na kar pa so se pritožili trije drugi. Po prejemu pritožb je komisija za pritožbe razpravljala o teh pritožbah in ugotovila, da je bil postopek komisije v redu ter izdala sklep, da komisija za skupno potrošnjo in družbeni standard ni kršila vrstnega reda dodelitve iz 5. in 6. člena pravilnika. Delavski svet pa je po dalјši razpravi sklenil ugoditi pritožiteljem, kar pa je pomenilo nezaupnico komisiji, ki je zaradi tega kolektivno odstopila. Vprašanje je namreč, kako je delavski svet mogel ugotoviti, da je komisija poslovala v skladu s pravilnikom, na drugi strani pa v isti sapi izglasovati sklep v prid pritožiteljem. Če bo delavski svet imenoval novi komisiji, je vprašanje, kdo bo še hotel delati v njih.

F. M.

Padel doma in sladkorno bolan prepeljan v bolnišnico?

Zaradi zloma lobanje in močne možganske krvavitve podlegel

Brat Ivan je nasilno spravil pokojnega iz gostilne in ga pustil skoraj dve uri ležati na tleh brez pomoči

Apače pri Lovrencu na Dravskem polju so tihe kot vedno in vendar zelo budne nad vsem, kar se je dogajalo od nedelje, 12. februarja 1967, zvečer dalje z Jožetom Skledarjem (1919), zidarjem iz Apač 97 a, in z njegovim najmlajšim bratom Ivanom, tudi doma iz Apač, odkar se je razvedelo, da je Jože Skledar zaradi hudega zloma lobanje in možganske krvavitve 14. februarja v ptujski bolnišnici podlegel.

Pokojni Jože Skledar

V ponedeljek, 13. februarja 1967, predpoldne so sprejeli v ptujski bolnišnici na internem oddelku Jožeta Skledarja s pripombo bolnikovega brata, da je brat Jože bolan, ker da je doma padel po tleh, se udaril po glavi in da ima sladkorno bolezen. V bolnišnici so storili vse, da bi ugotovili vzroke bolnikovega slabega zdravstvenega stanja in v torek, 14. februarja, je Jože Skledar dopoldne ob deveti uri umrl. Obdukcija je pokazala, da je imel pokojni prelom lobanje in močno možgansko krvavitev.

Za pravi vzrok prevoza Jožeta Skledarja v ptujsko bolnišnico in za njegove poškodbe je zvedela postaja LM v Kidričevem, ki je takoj opravila poizvedbe in obvestila okrožno javno tožilstvo v Mariboru. Šele v sredo je bil pokojni prepeljan na svoj dom v Apače.

V nedeljo, 12. februarja, popoldne okrog 17. ure je prišel pokojni Jože Skledar v gostilno Haloškega bisera Ptuju v Apačah (Kopušar) in je prinesel s seboj veliko ribo, ki jo je pred gostilno prodal nekemu domačinu. Potem je v gostilni spil dvakrat po dva deci rdečega vina. V gostilni je bilo več ljudi, Jožetovih znancev. Nekaj časa je bil pri tej in potem pri drugi mizi; povsod so mu ponujali piti. Sam ni naročil več kot prvič dvakrat po dva deci. V gostilno pa je čez čas prišel tudi pokojnikov mlajši brat Ivan z ženo. Jože je prisedel tudi k njima in nihče ni bil posebej pozoren na nje, dokler Jože ni začel iskati denarja, ki ga je dobil za ribo. Potem je bila vsaka družba zase in Jože Skledar je pri mizi zaspal. Pred 22. uro ga je službujoča natakarica zbudila in mu rekla, naj gre domov. Jože je pri mizi vstal in še rekel, da bo šel.

Ivan (v sredini s kapo) in brata Martin ter Franc po Jožetovi smrti pred Ivanovim domom

Zakaj se je vmešal mlajši pokojnikov brat Ivan in zakaj je hotel spraviti brata iz gostilne, bo ugotovila preiskava. Najvažnejše pri tem je, da ga je hotel brat Ivan s silo spraviti skozi gostilniška vrata na cesto. Pokojni se je prijel z rokama za podboj in za vrata in se z nogama uprl v prag, da ga brat Ivan ne bi mogel spraviti s praga in s stopnice. Ko mu je brat Ivan zbil roki s podboja in z vrat, je Jože padel vznak na cesto z razmeroma visoke stopnice na glavo in je tam obležal. Nekaj gostov je videlo, da je Jože padel vznak in tudi to, da je hodil brat Ivan potem večkrat ven gledat, če je brat Jože že vstal in ker ni, ga je spravil s ceste k zidu in ga pustil tam skoraj dve uri. Nikdo poškodovanemu Jožetu ni mogel pomagati, ker je Ivan rekel, da ga bo že on spravil domov. Končno ga je na prigovarjanje bližnjih ljudi le spravil s kolesom na svoj dom, ker pri Jožetovih ni nikogar doma.

Vedno slabše zdravstveno stanje Jožeta pri bratu Ivanu je prisililo Skledarjeve, da so ga spravili v ponedeljek, 13. februarja, dopoldne v ptujsko bolnišnico. Takojšnje poizvedbe organov LM Kidričevo so potem pokazale, da Jožeta ni spravila v bolniško posteljo sladkorna bolezen in padec doma, temveč težka in na zunaj nevidna poškodba na lobanji in krvavitev na možganih, zaradi katere je Jože tudi podlegel.

Obdolženi Ivan Skledar in več prič je bilo zaslišanih in Ivan Skledar je bil 15. februarja zjutraj izpuščen na svobodo.

Prebivalci v Apačah menijo, da je bila odveč Ivanova skrb za to, kako bo prišel brat Jože, čeprav vinjen, tudi tokrat domov tistih nekajsto korakov od gostilne, še bolj pa je bilo odveč, da ga je hotel s silo spraviti iz lokala in da mu je izpodbil roki, ko se je upiral pri vratih, da ga ne bi brat Ivan spravil na cesto.

Skledarjevi trije bratje Jože, Martin in Ivan imajo v Apačah vsak svoj dom razen Franca, ki dela v rudniku Velenje. Med njimi doslej ni bilo ničesar tako narobe, da bi se morali med seboj prepirati. Zato je Apačam tudi toliko teže, da je moral eden izmed štirih bratov v prerani grob. Zakaj se Ivan tudi tokrat ni umaknil najstarejšemu bratu Jožetu? Pustil bi ga v gostilni, kot ga je že večkrat.

VJ.

Gostilna »Haloškega bisera« v Apačah z vrati in stopnico, čez katero je padel pokojni Jože Skledar

Ne samo materialna pomoč, tudi pozornost do soljudi

Nedavni občni zbor mestne organizacije RK Ptuj je ugotovil, da je poleg velikega vsestranskega napredka na območju te organizacije več ljudi, ki so še potrebni pomoči javnosti in dobrodelnih organizacij in društev, da pa je na drugi strani število dobrodelnega članstva omejeno.

Za organizacijo krvodajalstva, ki je bila doslej ena izmed glavnih nalog RK Ptuj si odbor skupno s članstvom mnogo prizadeva. Bilo bi naj vsaj najnujzadeva. Bilo bi naj vsaj v najnujnejši meri sposobno oskrbovati ptujsko bolnišnico s potrebno količino krvne plazme. Na drugi strani pa odbor vedno več misli tudi na tiste stare ljudi v mestu, ki niso tako potrebni materialne pomoči kot sočlovekove pozornosti s pomočjo pri nakupih življenjskih potrebščin, pri spravilu goriva, pri sekanju drv, pri skrbi za čistočo stanovanja in podobno. Več takšnih ljudi je potrebnih te pomoči zlasti pozimi, ko so najbolj navezani na svoja stanovanja in ko so najbolj osamljeni in zapuščeni. Doslej je uspelo odboru RK Ptuj dobiti nekaj prijav za pomoč starim, je pa to število več kot preskromno, da bi vidno razširili obseg tozdevne pomoči.

Zdravstveno prosvetljevanje kot preventivna pomoč za varovanje dragocenega zdravja je tudi ena izmed važnih dejavnosti RK Ptuj, saj ima za to na razpolago kinoprojektor. Z njim lahko mnogo koristi, kjer se za to zanimajo in želijo svojim ljudem pripraviti nekaj poučnega.

Pridobivanje novih članov RK je vsekakor ena izmed najglavnejših nalog tudi v našem času, ko je potrebno ljudem in društvu ohraniti vsakega humanega sočloveka. Zanimivo je, da je prav malo članov RK ravno iz najboljše situiranega sloja meščanov in da je ravno med njimi humano delo zelo težko, včasih pa celo neuspešno. To ugotavljajo tudi ljudje, ki delajo s krvodajalci.

Zbor je pohvalil lansko delo RK Ptuj, novemu odboru pa je naložil precej novih nalog.

V. J.

• PISMA UREDNIŠTVU • PISMA UREDNIŠTVU •

VIETNAM, KARNEVAL IN NAŠA SRAMOTA

Danes menda ni več razgledanega človeka, ki ne bi vedel za strahote v Vietnamu. Za grozote, ki jih prinaša vojna, vedo vsi, tudi tisti, ki morda odobravajo početje Amerikancev.

Mi smo pa te dni pustovali, veselili se, noreli. Zakaj tudi ne? Saj ne moremo z jokom in solzami pomagati nesrečnemu vietnamskemu ljudstvu. Naše mnenje o tem problemu pa je vsem dobro znano, celo predobro: kruha nam zaradi tega nočejo dati! Veselimo se torej kljub nesrečnemu položaju človeškega rodu. Vprašanje je samo: KAKO?

V Ormožu so na pustni torek priredili veliki tradicionalni (= drugi) karneval, ki naj bi poslužil za zabavo in duhovito kritiko. Načelo karnevalske kritike pa je: smejmo se napakam! Smejmo se, pa magari zagledamo lasten obraz v spačeni, nori, pustni podobi! Toda med skupinami, ki so izzvale smeh, je korakalo šest do sedem prikazni, s krvavimi obrazi, odetih v bele rjuhe — kot Lucije, ki straše otroke po Miklavževem! Ena je imela transparent, na katerem se je dalo razbrati, da so vietnamski begunci, ki si bodo malo oddahnili pri gostoljubnem slovenskem ljudstvu. Vem, skupina je hotela prikazati sočustvovanje s sestradanci, bilo pa je zelo zelo žalostno in ponižujoče. Vprašanje se postavlja samo po sebi: kakšna je kultura prireditelja, ki je dovolil nastop tej skupini? Ali on sploh ve, kaj je to karneval? In glej ga: gre in prireja karnevale!

Pa ni to samo ormoška specialiteta. V Ptuju so, pri Delti, obesili veliko rdečo zvezdo, njen sosed pa je bil ogromen, stiliziran »sveti Duh«. Ali je rdeča zvezda primerna okrasitev za pusta? K sreči je, zahvaljujoč tradiciji, izginila še pred pustno nedeljo.

Na pustno nedeljo sta v Ptuju odpadla kurentovanje in karneval. Skupine pa so se le zbrale in improvizirale karnevalsko povorko. Skupina iz Dornave je prikazala — kmečke puntarje in Matijo Gubca! Se bomo iz Matije Gubca norca brili? Ali bomo naslednje leto prikazali razbito in pobito Lackovo četo ali Pohorski bataljon?!

Pa sem le hotel molčati. Človek ne pokaže rad pomanjkljivosti v kulturi lastnega naroda. Toda iz oddaje radia Ptuj sem izvedel, da je skupina »vietnamskih beguncev« dobila v Ormožu nagrado! Ali smo popolnoma ob pamet?

Vitomir Belaj,
magister etnologije

Prireditev pa taka!

V nedeljo, 12. februarja 1967, je mladinski aktiv v Lovrencu na Dravskem polju priredil javno mladinsko oddajo Pokaži, kaj znaš. Zaradi velike reklame sem se napotil v Lovrenc, da bi si ogledal oddajo. Že pri nakupu vstopnice sem dožive presenečenje, ko so mi za stojišča zaračunali kar štiri nove dinarje. Vendar sem se s tem sprijaznil v upanju, da bo kvaliteta oddaje vstopnini primerna.

Prišel sem v dvorano ter spet doživel presenečenje, ko sem zagledal s pajčevino prepletene luči. Človek prvi trenutek ni vedel, ali je prišel v deželo pajkov ali v dvorano v Lovrencu. Prireditelji bi morali dvorano vsaj očistiti.

Nestrpno smo čakali na pričetek oddaje, ki ga je naznačil ansambel 4 + 1 iz Ptuja. Pred mikrofon sta stopila napovedovalca in z muko napovedala težko pričakovano oddajo. Najprej je bilo potrebno določiti še strokovno komisijo in komisijo občinstva. Po dolgem času so člane za komisiji določili, vendar je vsakdo lahko opazil, da je bilo to pripravljeno že vnaprej. Komisiji sta bili naklonjeni le posameznim tekmovalcem. Po oddaji sem dobil občutek, da bi prireditelji v prihodnje morali izbrati tekmovalce, ki bodo za tekmovanje zares sposobni.

Če bi v Lovrencu v nedeljo ne bilo tudi veselih humoristov — Tina in Štefa, bi doživela »prireditev« popol polom.

R. O., Gorišnica

Slaščičarna ali buffet?

Ni še dolgo, kar je bila v Kidričevem konferenca SZDL, na kateri je bilo sprejetih nekaj sklepov.

Prvi, ki bi ga morali uresničiti, je ta, da potrebujemo v Kidričevem slaščičarno, ki jo sicer že imamo, ki pa ne služi svojemu namenu. V njej točijo alkoholne pijače, tako da tisti, ki bi radi posedeli in si privoščili to, kar slaščičarne pač nudijo, nimajo prostora, ker zasedejo vse sedeže pivci. V zadnjem času celo govorijo, da v tej dvoličini slaščičarni ne bodo več prodajali mleka, kar bi naj prenesli v prodajalno kruha, ki pa je ob nedeljah zaprta.

Občani v Kidričevem vprašujejo, ali res ni mogoče, da bi bila slaščičarna zares slaščičarna ali pa mora biti bife ali gostilna — in kako dolgo bo to še trajalo.

Drugi takšen problem je pretesen trgovski lokal, ki ni in niti ne more biti tako založen s potrebnim blagom, kakor je prebivalstvu to potrebno. Kidričani mislijo, da je potrebno zgraditi nov lokal, ki bo rešil vsa ta odprta vprašanja.

V Kidričevem pa nujno potrebujemo tudi manjšo lekarno. Sedaj je potrebno po vsako malenkost v Ptuj ali v Maribor. V tem pogledu se je treba vživeti v položaj mater z malimi otroki, ki jih ni mogoče pustiti samih, dnevne potrebe pa narekujejo poti v Ptuj in drugam, da bi imela družina vse potrebno.

Kulturna in športna dejavnost bi se v Kidričevem mnogo bolje razvijala, če bi imeli zanjo ustrezne prostore. Strelci pozimi v celoti prekinejo z vadbo, ker nimajo zimskega strelišča.

Vinko Turk, Kidričevo

Javna razprava

(Nadaljevanje s 1. strani)

Razen tega je predlagano, da se spremeni 79. člen zakona, ki daje direktorju pravico do tožbe na sodišču, če ni zadovoljen z odločitvijo občinske skupščine. Po predlagani spremembi bi imela direktorjeva tožba odložilno moč, to je, sklep delavskega sveta o razrešitvi direktorja se ne bi mogel izvršiti do pravnomočne odločitve sodišča. Prav to pa bi imelo lahko resne posledice v primeru, če bi sodni postopek trajal dalj časa, ta bojazen pa je docela tudi upravičena. Sicer je v osnutku predvideno, da bi moralo prvostopno sodišče odločiti o tožbi v 30 dneh, drugostopenjsko pa v 15 dneh, vendar pa tu roki ne zadostujejo, ker ni nobene garancije, da jih bodo sodišča v primeru prezaposlenosti ipd. lahko spoštovala. Razen tega pa stoji pravni svet Zveznega izvršnega sveta na stališču, da ni primerno določiti omenjene roke, ampak le okvalificirati postopek kot nujen. Vprašanje je, če bi bilo možno postaviti domnevo, kot da je odločitev sodišča negativna, če ne odloči v 30 dneh. Za prvostopenjsko sodišče bi bila ta domneva eventualno še možna, ker je zagotovljen postopek še na drugi stopnji, nesprejemljiva pa bi bila verjetno za drugostopenjsko sodišče, ker bi v tem primeru ostal direktor brez pravne zaščite.

Na vsak način predstavlja odprava pritožbe direktorja na občinsko skupščino in uvedba tožbe z odložilno močjo bistveno spremembo dosedanje prakse in bi bilo treba vsestransko analizirati možne posledice v pozitivnem in negativnem smislu.

Posebno pozornost je pritegnila sprememba 100. člena zakona, kjer se predvideva uvedba odpravnine za direktorja. Člani komisije za samoupravljanje pri RS ZSJ za Slovenijo so ocenili to spremembo kot nespremenljivo, ker ni prepričljivo, da bi se zgolj za delovno mesto oziroma položaj direktorja uvajala odpravnina, ker bi bil s tem edino direktor ločen kot posebna kategorija delovnih ljudi. Verjetno ni direktorjevo mesto edino, ki bi mu morali zagotoviti izjemen materialni položaj. Odpravnino je poznal prejšnji zakon o delovnih razmerjih in sicer za vse zaposlene. Ker pa jo je temeljni zakon o delovnih razmerjih kot zakonito pravico črtal, ni razlogov, da bi jo sedaj ponovno uvajali in to samo za direktorja.

Naloga sindikalnih podružnic je, da organizirajo razprave ne le o predlaganih spremembah zakona, ampak da bi ob tej priložnosti opozorile tudi na vse druge pomanjkljivosti obstoječega zakona, ki pa v predlaganih spremembah niso zajete, da bi tako dobili solidno osnovo osnutka zakona. Pripombe, predloge in mnenja delovnih organizacij sprejema komisija za družbeno samoupravljanje in izobraževanje pri občinskem sindikalnem svetu Ptuj do 1. marca 1967.

GOSTOVANJE LJUDSKEGA GLEDALIŠČA IZ CELJA V PTUJU

V ponedeljek, 13. februarja t. l., je v našem gledališču gostovalo celjsko ljudsko gledališče s Cankarjevo satirično komedijo Za narodov blagor. Komedija je nastala leta 1900, prva uprizoritev je bila leta 1905 v Pragi in šele eno leto nato, v decembru 1906 v ljubljanskem gledališču. Delo namreč marsikomu ni bilo prijetno, saj je Cankar v tej družbeni satiri naperil svojo kritično misel proti vsem tistim, ki pod krinko dela za narodov blagor iščejo svoje sebične koristi, torej proti izkoriščevalcem, ki zavajajo narod in zlorabljajo njegovo zaupanje, ter proti vsem tistim, ki žive v senci svojih mogočnih gospodarjev, in proti frazerjem. Režiser Mile Korun se je poslužil pri oblikovanju odrskega dela svojskih prijemov. Dogajanje komedije je združil v en sam prostor in se ni oziral na Cankarjevo razdelitev prizorišč po posameznih dejanjih. Scena je bila tako moderno oblikovana, da je gledalce močneje privezovala nase kot sama Cankarjeva beseda. Menim, da je režiser kot umetnik svoboden pri oblikovanju odrskega dela, vendar se mi zdi, da ne bi smel nikoli porušiti ravnotežja med mero, številom in težo. Ker režiser ni upošteval ravnotežja teh osnovnih umetniških elementov, se je Cankarjeva družbena satira zelo odmaknila od avtorjevega koncepta, kar je bilo vsekakor v škodo samemu delu. Številno občinstvo je nagradilo odlične celjske igralce. Na koncu je predstavnik občinskega sveta kulturno-prosvetnih organizacij Karel Šepec spregovoril igralski družini nekaj besed v priznanje ter poklonil letošnjemu Prešernovemu nagrajencu, članu tega dramskega kolektiva Sandiju Krošlu, šopek nageljnov.

D. H.

S polletnimi učnimi uspehi nismo zadovoljni?

Svet za šolstvo občine Ptuj je ocenil v sredo, 15. februarja 1967, ugotovitve Zavoda za prosvetno pedagoško službo o učnih uspehih na osnovnih šolah v I. polletju 1966/67 kot zaskrbljujoče. Tako je malo možnosti, da bi uspehe v bodoče izboljšali. Širina sedanjega učnega programa ne upošteva posebnosti šolskih območij in različnih sposobnosti učencev in možnosti šol, da bi njegov namen dosegle. Sedanje stanje resno narekuje spremembo učnega programa, ki naj vsebuje dosedanje izkušnje, kaj zmoremo in kaj bi radi dosegli.

Golosek za traso daljnovoda Zlatoličje–Cirkovce

Dravske elektrarne bodo lahko nemoteno izvršile vsa dela za zgraditev daljnovoda med hidrocentralo Zlatoličje in trafo postajo Cirkovce. GG Maribor jim je dalo dovoljenje za golosek pod pogojem, da bodo plačale odškodnino 50—60 din, lesno maso pa bodo pustile GG Maribor.

Dopisujte TEDNIK

Pionirska tribuna

Moj domači kraj

Majšperk je moj domači kraj, kjer preživljam svojo mladost. Tu so vsi moji lepi in žalostni spomini. Kljub temu, da je mala vasica, ga imam rada in težko se ločim od njega.

Če pridemo po cesti z Brega v Majšperk, najprej vidimo precej velik stanovanjski blok. Blizu njega pa je pomembna stavba in sicer nova in obnovljena stara šola. Ti dve šoli nam veliko pomenita. Nekoliko navzgor stoji še en nekoliko starejši blok. V središču Majšperka je trgovina z mešanim blagom. Sem hodijo kupovat ljudje s Sesterž, Lešja, Savinjskega in drugih okoliških vasi. Poleg nje je postaja milice. Ker v Makolah in Žetalah postaje ni, morajo miličniki obhoditi ves ta teren, kar seveda ni lahko. Na nasprotni strani ceste je še krajevni urad. Od tod vodi cesta do kmetijske zadruge, kjer prodajajo kmetom gnojila, semena ter drugo. Nato vodi proti Ptujski gori.

Nad Majšperkom se dviga majhen hrib porasel z gozdičkom. Tu, na tem hribu, je nekoč stal grad Monsberg. V njem je živel roparski vitez, ki je napadal bogate trgovce, ki so po tej poti potovali na Hrvaško in drugam. Lastniki gradu so se menjavali, nobeden pa za grad ni skrbel. Počasi je začel propadati. Da je tu res stal, priča še zid in pa kamenje, ki ga imamo mi v njivi, saj stanujemo ravno pod hribom, na katerem je stal grad.

Skozi Majšperk teče reka Dravinja. Poleti se v njej kopamo. Kadar dežuje, prestopi bregove in poplavi polja. S tem dela veliko škodo. Letos pa je Dravinja terjala celo človeško žrtev.

Moja domača vas je posebno lepa tedaj, ko preneha deževati in posije sonce. Takrat se kapljice na strehah blešče v soncu, ki je posijalo izza oblakov. Ravno nasprotno pa je tedaj, ko se sonce skrije za oblake in postane temno, na cestah pa stoje luže in blato.

Večina ljudi je zaposlenih v tovarni volnenih izdelkov, čeprav je tudi nekaj kmetov. Nekateri se vozijo na delo tudi v Kidričevo.

Takšen je moj domači kraj in ponosna sem nanj. Bojim se dneva, ko ga bom morala zapustiti in oditi v šole v tuje kraje. Kljub temu svojega domačega kraja ne bom pozabila in se bom večkrat vračala vanj.

Lorger Dragica,
VII. a razred osnovne šole Majšperk

Nov obseg pravic socialnega zavarovanja

V izvajanju gospodarske reforme so bili v zadnjem času izdani v zveznem kot v republiškem merilu novi predpisi, ki spreminjajo pravice s področja socialnega zavarovanja z namenom, da bi tudi potrošnjo v socialnem zavarovanju uskladili z našo gospodarsko zmogljivostjo. Te spremembe v mnogočem direktno zadevajo pravice zavarovancev, delno pa tudi gospodarske organizacije. Iz tega razloga smo se odločili seznaniti naše bravce z vzroki sprememb ter s spremembami samimi.

Stanje skladov socialnega zavarovanja

Poraba sredstev socialnega zavarovanja je daleč presegla okvire gospodarske zmogljivosti naše družbene skupnosti. Stanje skladov socialnega zavarovanja v SR Sloveniji bo po predvidevanjih za leto 1966 izkazovalo sledeče primanjkljaje: pokojninsko invalidsko zavarovanje 8—9 milijard, otroški dodatek ca. 2 milijardi ter zdravstveno zavarovanje ca. 3 milijarde S dinarjev. V celoti je ugotovljeno, da poraba v socialnem zavarovanju mnogo hitreje narašča kot narodni dohodek in ni v skladu z ostalo porabo v naši družbeni skupnosti. Tako stanje narekuje, da je treba preiti tudi v socialnem zavarovanju na skrajno štednjo, v določeni meri pa tudi k zmanjševanju nekaterih pravic zavarovancev.

Ukrepi za saniranje skladov

Kot prvi ukrep za saniranje skladov socialnega zavarovanja je zvezna skupščina smatrala potrebno znižati splošno stopnjo prispevka za socialno zavarovanje, v kateri so zajete stopnje prispevkov za zdravstveno zavarovanje, za pokojninsko-invalidsko zavarovanje in otroški dodatek in ga limitirati od dosedanjih 20,5 % na 19 % od bruto osebnih dohodkov. Dohodki skladov socialnega zavarovanja se bodo v bodoče bistveno zmanjšali in bo treba torej ustrezno ukrepati tudi v smeri zmanjševanja stroškov in pravic zavarovancev. Razumljivo je, da se dohodki pokojninskega zavarovanja kljub zmanjšani stopnji prispevka ne morejo zmanjšati, ker se pokojnine ne zmanjšujejo, temveč celo zvišujejo tudi v letu 1967 na osnovi določenega valorizacijskega faktorja. Preostajalo ni drugega, kot je bila znižana v republiki stopnja prispevka za zdravstveno zavarovanje od dosedanjih 7 % na 5 %. Zaradi nižje stopnje prispevka za zdravstveno zavarovanje bodo v bodoče manjši tudi dohodki sklada za zdravstveno zavarovanje iz dodatnega prispevka za zdravstveno zavarovanje. Ob tako znižanih dohodkih sklada zdravstvenega zavarovanja so nujno morali slediti predpisi, s katerimi so se tudi bistveno znižale pravice zavarovancev zdravstvenega zavarovanja in otroškega dodatka.

Participacije k stroškom zdravstvenega varstva

Od 1. januarja 1967 dalje so dolžne gospodarske in druge organizacije ter zasebni delodajalci izplačevati nadomestila za osebni dohodek za vse primere bolezni in nesreč pri delu, ter nege obolelega družinskega člana za prvih 30 koledarskih dni v svoje breme, brez kakršnegakoli povračila (bonifikacije) socialnega zavarovanja. S tem je preneseno veliko breme iz sklada za zdravstveno zavarovanje na gospodarske organizacije. Sicer delovne organizacije same odločajo o višini tega nadomestila za prvih 30 koledarskih dni z omejitvijo, da nadomestilo ne sme biti manjše od 50 % in ne večje, kot je bilo doslej predpisano z zakonom. Tudi za primere nesreč pri delu ni več nujno, da se za vse prizna 100 % nadomestilo. O višini nadomestila za prvih 30 koledarskih dni za delavce pri zasebnih delodajalcih b odločala služba socialnega zavarovanja. Skupščina socialnega zavarovanja bo določila nadomestilo za tiste zavarovance, ki izpolnjujejo pogoj predhodnega zavarovanja (6 mesecev nepretrgane delovne dobe oziroma 12 mesecev s presledki) v višini 75 % za prvih 7 dni in 80 % od osmega dne dalje, ter v višini 50 % za prvih sedem dni oziroma 60 % od osmega dne za zavarovance, ki ne izpolnjujejo tega pogoja.

(Nadaljevanje na 5. strani)

PREŠERNOV VEČER PRI UPOKOJENCIH

V nizu Prešernovih proslav so tudi ptujski upokojenci pripravili v svojem klubu 9. februarja t. l. lep Prešernov večer. Obe klubski sobi skoraj nista mogli sprejeti vseh obiskovalcev; stali so celo na hodniku in med vrati. Poleg uvodne besede o pesniku in recitacij je bil na sporedu komaj pred dvema mesecema ustanovljeni mešani pevski zbor upokojencev in pa nastop tamburašev »Svobode«. Nastopajoči so zapeli in zaigrali nekaj pesmi, uglasbenih na Prešernovo besedilo in še vrsto slovenskih narodnih. Oba zbora je vodil neumorni dirigent Franc Petek. Vse točke programa so bile na dostojni višini, za kar gre hvala predsedniku DU Mirku Majcnu in odbornikom društva ter dirigentu in vsem članom njegovih ansamblov. Obisk je bil nad vse zadovoljiv. Ptujski upokojenci so tako lepo počastili Prešernov spomin.

V. K.

Pa pravijo,

da je zrno do zrna pogača in se menijo o varčnih in gospodarskih ljudeh, ki si znajo iz nič narediti imetje in blagostanje. »Kako le to zmorejo?« pravijo in marsikomu celo nekakšna zavist šine čez obraz.

*

Sobota je bila davi in nekateri imajo prost dan. Kako se to prileže! Umiješ se in oblečeš, aktovko potisneš pod pazduho, pa hajd domov, domov k svojcem. Hladno je na železniški postaji in dva delavca, očitno delovna tovariša, se ne prestopata dolgo po peronu. Zavijeta v točilnico, kjer izpraznita vsak svoj kozarček konjaka. Koliko je vsak plačal?

Vlak nima zamude in skok v vagon je kar hiter. Človek se zazibље na zametnem sedežu in se sam sebi zazdi imeniten. Oba delavca se predata trenutnemu užitku. Prvi takoj potegne iz globokega žepa hrvatsko revijo Arena, lista po njej in se ustavi na najzanimivejši strani, prav tam, kjer razkuštrana lepotica razkazuje gola kolena. Ogleduje jo in zraven z roko sega v žep, od koder privleče čisto novo škatlo cigaret morava. Mehanično pretrga papirnat ovoj, izvleče cigareto in jo nažge. Udobje je popolno.

Konjak, Arena, škatla cigaret ...

Kot po naročilu se na hodniku zbudi zvenec glas prodajalca časopisov. Drugi delavec ročno odrine vrata in tudi kupi hrvatsko revijo Arena. V njej poišče isto stran kot njegov tovariš in ogleduje prav isto »zvezdo«. Iz notranjega žepa pri suknjiču potegne na novo kupljeno škatlico cigaret morava in začne kaditi. Kakšen užitek!

Kozarček konjaka, Arena, škatla cigaret ...

Sobota je in delavca se peljeta k svojim. Oba sta poročena in imata družino z dvema in tremi otroki. Stiskajo se v tesni dedkovi hiši in zemlja okrog nje ni široka, pa še ta je skopa. Iz atkovega zaslužka tam daleč od doma jim izvira edini prepotrebni denar. Danes se jim atek pelje domov in njegova aktovka je tanka, prazna.

*

Konjak iz točilnice, Arena s sliko na široko se smejoče ženske, 180 dinarjev za cigarete morava ... O, to ni tisto zrno do zrna!

Kaj bi gledali in govorili? Kaj bi se čudili tistim, ki si ZNAJO iz zrn speči veliko, dobro pogačo?

—a—

XLIV

Odlomki iz življenja heroja

Iz doline seje brat Martin vračal s polnim nahrbtnikom. Mnogokrat je moral kot nekadilec kaditi cigarete; če se je približevala nemška patrulja, ali če so Nemci blokirali okolico. Tako je lahko opravičil vsebino v nahrbtniku, če so ga ustavili in mu prebrskali tovor.

Na poteh za Tomaža je Martin še bolj šepal kakor navadno s svojo poškodovano nogo. Vse mu je prišlo pač prav, da je varneje dosegel svoj cilj.

Ko sem sprejel v bolniško oskrbo Dušana Kvedra, sem mimogrede zvedel, da je spravila malo pred tem Šaleška četa, po napadu na neko trgovino, zalogo hrane na podstrešje v kapelici na Smodivniku.

Podvizal sem se h kapelici in našel vrečo makaronov, precej sladkorja, suho sadje, kavne nadomestke in še nekaj drobnarij. Vse je prišlo zelo prav. To odkritje nam je zmanjšalo skrb za prehrano.

Kuhinja, v kateri je v Škalskih Cirkovcah kuhala kuharica Milka Kerin, je bila čista. Milka pa je bila primerno razgledana v kuharski umetnosti. Ker nismo imeli zaradi prehrane nobenih težav, smo primerno skrbeli za Tomaževo bolniško hrano. Sveže meso je prinašal brat Martin, in tudi midva z Borom, ki sva hodila vsak večer po političnem delu po okolju, sva se vračala bogato obdarjena. Če pa naju niso obdarovali, sva z veljavnim plačilnim sredstvom dosegla svoje. Zaradi konspiracije se pri bližnjih sosedih nisva oglašala. V bližnjih Cirkovcah, kjer so me vsi poznali, zato nisva imela opravkov.

Da bi bila konspiracija še boljša, je brat Martin zatrjeval nemškim patruljam, ki so me iskale, da me že pet let ni videl, da ve, da sem komunist in da je on krščanski človek. Zato se v političnem in duševnem pogledu ne razumeva, zato tudi z menoj, to je z bratom Francom, nima zvez.

Nam v dobro je bilo tudi to, da so vermani iz Velenja, ki so sodelovali pri napadu na Pohorski bataljon, pripovedovali, da so med padlimi na Pohorju videli tudi mene. To novico sem z radostjo sprejel. Ranjeni Tomaž pa je bil tako še bolj na varnem.

Naj povem še kaj o zdravljenju Dušana Kvedra!

Sprejel sem ga v precej kritičnem stanju. Slabo je na njegovo zdravje vplivala velika izguba krvi pri ranitvi v stegno. Slabo je vplival tudi prisilni in naporni umik po boju pri Planinki, nato pa prenos po zaledenelih poteh na nosilih po dolgi poti do mojega bunkerja. Vse to je ranjenega tovariša toliko prizadelo, da je bilo njegovo zdravje hudo oslabelo.

Pri vsem tem je komisar Tomaž tudi duševno veliko prestal, kar je vplivalo na njegovo zdravje zelo slabo. Bolelo ga je, da ni mogel aktivno poseči v boj pri Planinki, kjer sta se 5. decembra 1942 spopadla Pohorski bataljon in sovražnik. Sredi bojnega ognja je ležal brez moči v hudi nevarnosti. Ko pa so ga odložili po naporni poti v mojem bunkerju v Škalskih Cirkovcah, je poteklo nekaj dni, da se je ranjenec umiril in da se mu je vrnila dobra volja.

Svoje rane je prenašal junaško, saj so ga mučile velike bolečine. K sreči je rano medicinsko tretiral že kmalu po ranitvi zdravnik Pohorskega bataljona dr. Mravljak-Mrož. Zato nisem pričakoval komplikacij zaradi infekcije.

Tomaž je imel dve rani, kajti krogla je prestrelila debelo meso stegna. Obe rani sta po ponovnih prevezovanjih in apliciranju mazil lepo celili. Že čez dober mesec sta ostali le dve lepo zaceljeni brazgotini.

Ranitev Dušana Kvedra-Tomaža pa le ni bila tako enostavna, kakor bi si kdo mislil. Računati je bilo na poškodbo ožilja, živcev in mišičnih viter, na napor pri transportu, zato je bilo potrebno strogo ležanje ves mesec in skrbeti, da bi ga obvarovali novih naporov med rehabilitacijo. Na ozdravljenje zato nismo mogli računati preje, kakor po dveh mesecih počitka in zdravniške oskrbe.

Predno pa je Tomaž zapustil moj bunker, je treniral v gibanju nog in kmalu za tem je bil spet poln telesnih in duševnih sil, tako potrebnih za vojaka njegovega kova. Iz moje bolnišnice je odšel ozdravljen in takoj za tem je na pohodu proti Dolenjski že povojaško veščino in bojevitost.

Še v bunkerju ni mogel mirovati ustvarjalni duh revolucionarja Dušana Kvedra; celo tedaj, ko sta bili rani še odprti. V duhu je bil vedno pri borcih. Ko je dospelo do njega sporočilo o tragičnem boju herojskega Pohorskega bataljona z močnimi sovražnimi enotami policije, orožnikov, vojakov in vermanov na Osankarici — skoro ni mogel verjeti, da je sovražnik bataljon uničil. Kakor komandant II. grupe odredov Franc Rozman-Stane, tako je bil tudi komisar Tomaž z vsem srcem navezan na Pohorski bataljon. Zavedal se je, da so partizani tega bataljona bojevniki za slovensko svobodo na severnem mejniku naše zemlje, da tu branijo narodne pravice in ponos.

Ko je šlo Tomažu zdravje toliko na bolje, da je lahko sedel, je že delal. Njegovi prsti so že drseli po pisalnem stroju. Takoj se je lotil nujno potrebnega dela, da s svojim strokovnim znanjem o bojevanju obogati našo bojno partizansko literaturo. Napisal je brošuro: Bataljonski politkomisar. Izkušnje španskega borca Kvedra, izkušnje organizatorja našega narodnoosvobodilnega boja in izkušnje dveh politkomisarjev tov. Borisa Čižmeka-Bora in tudi moje, ki sem bil politkomisar Savinjskega bataljona, so narekovale vsebino njegovega dela, vsebino lika bataljonskega političnega komisarja.

Stane je Tomaža v bunkerju političnem življenju španskega naroda, o njegovih šegah in navadah, o življenju v taboriščih v Franciji. Vse svoje spomine je povezoval z mednarodnim političnim položajem in s svojim svetovnim nazorom.

Naučil nas je tudi precej španskih bojnih pesmi, revolucionarno kipečih, in nekatere ruske bojne pesmi. Vse je znal pripovedovati in peti v slovenskem prevodu. Mnoge pesmi nam je natipkal. Po prvih dneh, ko se je izmotal iz onemoglosti, je bil skoro vedno veselo razpoložen in tudi šaljiv, razen tedaj, ko se je zagrizel v strokovno delo in se predajal resnim pogovorom o političnih in vojaških nalogah in ko je sprejemal resna vojna poročila.

Kaj hitro je minilo naše skupno življenje s Tomažem, čeprav je bilo dolgo kar dva meseca, dva meseca lepega sožitja, dva meseca bogatega življenja; bogato zato, ker nam je razdajal Tomaž darove iz zakladnice svojega razuma, izkušenj, poguma, vedrine in toplega nesebičnega prijateljstva.

Napočil je dan, zimski dan sredi februarja 1943, ko smo se poslovili od Tomaža in ga Bor, Milka in jaz spremljali prek Št. Ilja pri Velenju na pot proti Dolenjski.

V. R.

(Dalje prihodnjič)

Poleg uspehov vidi organizacija ZK v Strojnih delavnicah Ptuj tudi težave

Članice in člani osnovne organizacije ZKS v Strojnih delavnicah v Ptuju so izvolili na nedavni konferenci za sekretarja Maksa Fridla, v sekretariat pa Alberta Paja, Dragico Jeza, Romana Pišorna in Nado Štalcer. Po vsebini poročila in po tem, kar so povedali navzoči člani in članice, zasluži njihova konferenca oceno kot kritična glede na uspehe, napake in pojave, ki jih poznajo člani te organizacije ZKS, glede na pričakovanje uspehov nadaljnjega dela članstva in celotnega razvoja v podjetju pa kot zelo optimistična.

Sekretar Maks Fridl je prikazal v poročilu tiste upravne, strokovne in druge težave v podjetju, ki jih je mogoče odpraviti pri vsakem zaposlenem in tudi pri vsakem članu ZKS, kjer obstajajo. To ugotavljajo organizacije ZKS tudi v večini drugih kolektivov. V največ primerih vidi vsakdo napake in nepravilnosti pri svojem sodelavcu, v drugem oddelku, v upravi in pri samoupravnih organih, manj pa si prizadeva dognati, kakšne nepravilnosti si je prizadeval sam odpraviti in kakšne organizacija ZKS kot celota. Upravne, strokovne in druge napake ter nepravilnosti v odnosih vidi vsak član kolektiva in vsak član organizacije ZKS, redki pa ugotavljajo, kako so se jih lotili odpraviti in s kakšnim uspehom, kdo je pri tem pomagal in kdo oviral. Organizacija ZKS v Strojnih delavnicah tudi ugotavlja, da ne zadošča samo odkrivanje napak in pojavov v škodo koristnega ugodnega delovnega vzdušja, niti samo diskutiranje, pisanje zapisnikov, predlaganje, kako bi delali in kako odpravljali napake, ko pa se potem premalo stori, da bi dosegli uspeh in da bi ugotovili izboljšanje. Vsaka služba v podjetju zahteva svoje, delo narekuje dobro organizacijo, doslednost in samokritiko, dogaja pa se, da potem celo člani ZKS sami onemogočajo, da bi se predlogi članov kolektiva in priporočila samoupravnih organov ali organizacije dosledno izvedla. Pri sklepih ugotavlja kolektiv nedoslednost in pri organizaciji ZKS večkrat nezainteresiranost za najvažnejše, kar predlaga kolektiv, skupine ali posamezniki. Vse to so kritizirali tudi posamezni člani v diskusiji. Vsakdo izmed njih, člani Masten, Krajnik, Pišorn, Štalcerjeva, Bezeljak, Fridl, Žitnik, Mar, Fric in Pičerko, vidi v podjetju velik napredek in uspeh, na drugi strani pa tudi nepravilnosti, ki onemogočajo uspehe tudi na področjih, kjer bi jih lahko imeli. Uprava podjetja zahteva red, strokovne službe prav tako, največ pa zahteva kolektiv glede medsebojnih odnosov in ti včasih močno zašepajo. Tudi organizacija ZKS se mora v vse te težave poglobiti in prva poskrbeti, da jih ne bodo povzročali člani organizacije in njihov dobri zgled bo lahko močno vplival potem tudi na druge. Dober zgled članov kolektiva je, ne glede na organizacijo, ki ji pripada, najmočnejša sila v podjetju, in zglednih ljudi si želi kolektiv vedno več, pa najsi bodo v organizaciji ZKS, v delovnih enotah in skupinah. Samo očitanje napak drug drugemu ne zadošča, ker jih je potrebno takoj odpravljati in tudi omogočiti, da se stanje izboljša.

Novo izvoljeni sekretar in člani sekretariata si bodo prizadevali v bodoče skupno s kolektivom bolj kot doslej pravilno ocenjevati vse uspehe v podjetju in tudi upoštevati predloge, kako bi delo nadalje izboljševali s praktičnim delom in zgledom, saj se da ob dobrem poznanju situacije in ob dobri volji mnogo storiti.

Po oceni organizacije ZKS pomenijo Strojne delavnice Ptuj za ptujsko občino pomembno gospodarsko organizacijo, ki lahko mnogo stori na svojem področju, potrebuje pa za to pomoč in oporo vseh pomembnih činiteljev, zlasti strokovnih služb, uprave, organov samouprave in celotnega kolektiva skupno z organizacijo ZKS.

V. J.

Volivci Ivanjkovec niso zadovoljni s predlogom odloka o prispevkih in davkih občanov

Na zboru volivcev v Ivanjkovcih je bilo nad 170 volivcev, predvsem kmetovalcev. Osnutek odloka o prispevkih in davkih občanov je podal Ivo Rajh, uslužbenec občinske uprave. Kmetovalce s tega območja je najbolj prizadel člen osnutka, ki določa odstotek prispevka od osebnih dohodkov iz kmetijske dejavnosti za kmečko gospodarstvo. Spremenila naj bi se stopnja občinskih prispevkov iz osebnega dohodka od kmetijstva s tem, da se odpravijo proizvodni okoliši in formirajo nove skupine katastrskih občin, ki bi naj bile obdavčene po enotni stopnji. Predlog predvideva znižanje stopnje v ravninskem, obdravskem območju od 36 na 29 %, v drugem manj hribovitem območju od 28 na 22 %, v ostalem bolj hribovitem območju, ki ima najslabše pogoje za kmetovanje v občini, pa od 19 na 15 % od katastrskega dohodka. Iz osnutka je razvidno, da se stopnja prispevka zniža različno na posameznih področjih. Ivo Rajh je tolmačil, da gre za odpravo proizvodnih okolišev in rajonov in poenotenje stopnje. Občani tega območja so sprejeli takšen predlog z negodovanjem. V razpravi so menili, da ni mogoče primerjati Runča, Lahonc, Veličan in drugih krajev tega hribovitega predela, kjer so kljub enakim bonitetnim razredom pogoji obdelovanja zemlje mnogo težji. Večina kmetijskih površin tega območja se ne da strojno obdelovati. Stroški zaradi obdelave in izkoriščanja zemljišč po enaki površini so mnogo višji kot v bolj ravninskih področjih. Ta področja so tudi bolj odmaknjena od centrov. Imajo še neugodne komunikacijske zveze, kar še poveča neskladnost med posameznimi območji. Z določitvijo nove stopnje za to območje kmetovalci niso nič pridobili, ker se poveča zvezni prispevek za 3 % in republiški za vodno skupnost za 1 %, kar je skupaj 4 % in je enako znižanju občinske stopnje. Volivci tega območja so zahtevali od občinskih odbornikov, da zastopajo njihova stališča na občinski skupščini, ki mora imeti v vidu razmere in pogoje kmečke proizvodnje na tem področju.

V razpravi so občani kritizirali čekovne položnice, s katerimi plačujejo davke in obveznosti zdravstvenega zavarovanja. Na položnici piše samo kmetijska dejavnost in znesek akontacije. Iz tega pa ni razvidno, za kake obveznosti gre, ker na položnici dajatve niso ločene.

Z. R.

Republiška skupnost za zaposlovanje vpliva na

plansko in racionalno štipendiranje

Gospodarska reforma zahteva tudi v vlaganju sredstev za pridobivanje novih strokovnih kadrov več smotrne in racionalne politike štipendiranja. Vedno skromnejša tozadevna sredstva je treba premišljeno vlagati tam, kjer bodo dala največji končni efekt, to je v tiste talentirane mlade kadre, ki bodo pozneje bogato vračali vložene investicije v njihovo šolanje in usposabljanje s svojim kvalitetnim strokovnim delom.

Gre pa tudi še za eno dejstvo. Ob skromnejših sredstvih za štipendiranje izobraževanja mladine so najbolj prizadeti tisti mladi kadri, ki izhajajo iz gospodarsko manj razvitih predelov, kjer je manj možnosti za štipendiranje. Tako bi se lahko zgodilo, da bi mnogi mladi talenti ostali zaradi nerazumevanja naše družbe doma, pozabljeni in nerazviti ne samo v lastno škodo, temveč tudi v škodo naše družbe.

Na srednjih in tudi še prav posebej na visokih šolah se kažejo vedno večji disproporci v socialni strukturi dijakov, zlasti pa študentov. Na univerzi je na primer najšibkejše zastopana mladina iz najštevilnejšega sloja kmetov in polkvafificiranih delavcev.

To je razen neurejenega osnovnega šolstva predvsem krivda dosedanjega premalo premišljenega štipendiranja in sploh štipendijske politike, kakor tudi upadanja števila štipendij v zvezi z uresničevanjem gospodarske reforme. Pri tem so najbolj prizadeti otroci materialno slabo situiranih staršev, ki živijo na gospodarsko manj razvitih področjih, kjer je malo štipendistov in kjer so šole II. stopnje dislocirane.

Da bi ta problem omilili in omogočili nadaljnje šolanje vsaj nadpovprečno nadarjeni talentirani mladini, ki živi v slabih materialnih razmerah, se je skupščina Republiške skupnosti za zaposlovanje v Ljubljani odločila, da nameni del svojih sredstev za štipendiranje, in sicer lani 50 milijonov S din, letos pa prav tako vsoto.

Znanstvena izbira najboljših

Izbiro štipendistov je skupščina Republiškega zavoda za zaposlovanje zaupala posebni strokovni komisiji. Še pred dokončno obravnavo prošenj po tej komisiji gre vsak kandidat skozi predhodno strokovno obravnavo, ki jo opravijo strokovno psihološke službe pri komunalnih zavodih za zaposlovanje.

Postopek za izbiranje štipendistov

Pri vsakem kandidatu najprej analizirajo šolski uspeh zadnjih štirih let, kajti dosedanje študije so pokazale, da ima šolski uspeh veliko prognostično vrednost (korelacije z uspehom v naslednjih letih so 0,60 do 0,80), posebno še, če je ta uspeh več let stabilen.

Psihotehnična preizkušnja je druga stopnja preizkušanja vsakega kandidata. Pri tem uporabljajo predvsem teste inteligenčnosti in druge teste mentalnih sposobnosti.

Mnenje šole je nadaljnji pomembni moment, ki ga upošteva komisija pri svojih dokončnih odločanjih. Šola namreč lahko (kot dobra poznavateljica konkretnega kandidata) da najbolj točno mnenje o prizadevnosti oziroma zainteresiranosti na posameznih šolskih oziroma izvenšolskih področjih.

Vsi ti podatki nudijo komisiji zadostno osnovo, da lahko ugotovi, kateri kandidat bo pri nadaljnjem študiju dal najpozitivnejše rezultate. Med temi kandidati izbere najprej vse tiste, ki zaradi šibkih socialnih razmer sicer študija ne bi mogli nadaljevati. Oceno socialnih razmer posredujejo komisiji komunalni zavodi za zaposlovanje kakor tudi šole.

Načelo javnosti naj zagotovi nepristranost

Da se prepreči kakršnakoli protekcija, uporablja komisija ustavno načelo javnosti ter objavlja imena vseh izbranih kandidatov v glasilu Zveze mladine Slovenije, to je v MLADINI, kjer je bil objavljen tudi pravilnik o štipendiranju.

Dosedanji rezultati racionalne izbire kandidatov

Za šolsko leto 1966/67 je komisija odbila 300 prošenj, ugodno pa jih je rešila 111. Socialni sestav prosilcev je naslednji: 29 kmečkih otrok iz številnih družin (7 brez očeta), 35 otrok nekvalificiranih delavcev (13 že upokojenih, 6 pokojnih), 28 otrok kvalificiranih delavcev (7 že upokojenih, 1 pokojni), 4 otroci brez staršev oziroma od staršev zapuščeni in 15 otrok uslužbencev (3 upokojeni) z nizkimi dohodki ali številno družino.

Po vrstah šol, za katere so dobili štipendije: 64 otrok za gimnazijo, 8 za srednje strokovne šole, 3 za umetniške šole in 36 za visoke šole.

Vsak prejema mesečno 30.000 do 40.000 S din štipendije.

Vzorec za posnemanje

Nobenega dvoma ni, da s tem še nista v celoti rešena sistem in politika štipendiranja najboljših iz gospodarsko in socialno najbolj nerazvitih predelov in družin.

Kar smo tukaj opisali, je le vzorec za posnemanje. Z njim je doseženo, da se vsaj najbolj razviti talenti zaradi socialnih domačih razmer in gospodarske nerazvitosti območja, od koder izhajajo, navzlic svojim talentom in ukaželjnosti — ne bodo izgubili.

Pomembno bi bilo, če bi ta primer našel čimveč posnemalcev med delovnimi organizacijami, da bi tako postopno izoblikovali in uveljavili ustrezen sistem izbiranja najboljših kandidatov za njihovo štipendiranje.

Samo smotrno investiranje razmeroma skromnih štipendijskih sredstev v najboljše bo lahko dalo optimalne rezultate v korist naše družbene skupnosti in posameznih strokovnih področij dela.

Problemi nadaljnjega razvoja kmetijstva na ormoškem območju

V Ormožu 68 odstotkov narodnega dohodka iz kmetijstva

Po reformi zaradi ukinjenih investicij ostali na pol poti. Živinoreja proizvodnih stroškov ne pokriva. Neusklajene cene reprodukcijskega materiala in živine. Težave pri prodaji v izvoz. Potrebno je obnoviti vse sadovnjake in mnogo vinogradov. V proizvodnjo je treba vključiti mlade strokovnjake. Tržišče vse bolj usmerja proizvodnjo.

Za »Tednik« odgovarja direktor Matija Ratek

Koliki del narodnega dohodka ka izvira v občini iz kmetijstva in kakšna je usmerjenost v razvoju?

V občini Ormož je kmetijstvo še vedno pomembna gospodarska panoga, kar potrjuje tudi 65% udeležba v ustvarjenem narodnem dohodku. Čeprav ta veja gospodarstva vsa leta sem čo izvajanja gospodarske reforme ni imela zadovoljive materialne osnove za normalni razvoj, je dosegla vendar le sorazmerno visoko stopnjo rasti. Usmerjenost v razvoju kmetijstva pri nas je bila do pred kratkim skoraj v celoti na proizvodnjo v družbenem sektorju.

Že od leta 1962 je na našem področju samo ena kmetijska organizacija, ki ima dokaj močno specializirano družbeno vinogradniško-sadjarsko in živinorejsko smer, zraven te pa vse močneje razvija razne oblike proizvodnih odnosov z zasebnimi proizvajalci.

Intenzivnejši razvoj kmetijstva za področje družbenega sektorja se je začel dejansko šele 1959. l. Takrat se je postavila za ta sektor tudi popolnejša organizacijska oblika, začelo se je načrtnejše gospodarjenje. Sledila je večja obnova vinogradov, sadovnjakov, gradnja hlevov, vinske kleti, skladišč ter nakup zemlje in to po dolgoročnem perspektivnem načrtu. Delno se ta vlaganja že odražajo v vedno večji količinski proizvodnji vina, ki znaša povprečno letno 180 vagonov, sadja 800 ton, mesa 700 ton itd. Vemo pa, da se rezultati vlaganja, zlasti v nasade, kažejo šele po 4 oziroma 6 letih.

— Ali ste po III. plenumu CK ZKJ, ko so razčistili agrarna politična vprašanja, lotili proizvodnje v zasebnem sektorju?

Po VIII. kongresu, zlasti po III. plenumu smo se tudi na našem področju resneje lotili proizvodnje v zasebnem sektorju.

— Kako boste premagali probleme, ki so nastali ob spremenjenih pogojih gospodarjenja?

Direktor Matija Ratek

Za realizacijo plana so potrebna različna sredstva od finančnih pa do sposobnosti. Vse to pa od nas zahteva, da se v širšem sestavu najprej seznanimo s tekočimi problemi in potem izmenjamo mnenja, ter zavzamemo določena stališča v pogledu nadaljnjega razvoja kmetijstva v občini.

— Zadnji čas slišimo vse pogosteje, da družbeni sektor kmetijstva zaostaja v svojem razvoju. Kaj menite o tem?

V izrazito agrarnem področju smo posvečali vso pozornost kmetijstvu in temu primerna je bila tudi politika investicijske izgradnje v občini. Pa še ta je bila prepozno začeta in prepočasna, po reformi pa je seveda skoraj povsem zamrla. Tako so ostale določene kapacitete nedograjene in zato tudi maksimalno neizkoriščene. Zaradi tega pa potem tudi ne dajejo tistega, kar smo načrtovali in pričakovali. Ostali smo torej na pol poti. Dejstvo je namreč, da le od sodobne kmetijske proizvodnje lahko pričakujemo večje efekte, katerih del se lahko vlaga v razširjeno reprodukcijo-modernizacijo.

S povečanjem zemljiških kapacitet se je vsa leta tudi strojni park povečeval. Toda z arondacijo zemljišč ter večjo specializacijo proizvodnje ne glede na to, da so si nekateri zasebni proizvajalci kupili traktorje, se je v družbenem sektorju pojavil višek teh strojev. Zato je nujno stanje strojnega parka vskladiti z gornjimi zahtevami, potrebno mehanizacijo pa intenzivno izkoriščati.

— Pogosto se sliši, da le 50 % izkoriščate novo vinsko klet.

Gradnja proizvodne vinske kleti je temeljila na potrebah lastne proizvodnje. Obnova 400

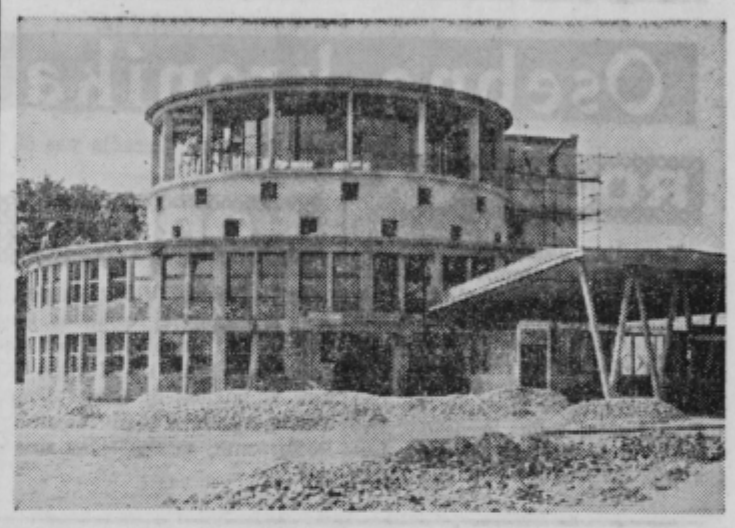

Vinska klet v Ormožu, ko še ni bila gotova

— Družbenemu sektorju v ormoški občini tudi očitajo, da zmanjšuje stalež stalno zaposlenih.

Razširjena reprodukcija in modernizacija omogoča tudi v kmetijstvu, zlasti v intenzivni proizvodnji, zaposlovanje tistih ljudi, ki jih nova tehnologija v obstoječih kapacitetah izpodriva, tako v družbenem kot v zasebnem sektorju. Poleg tega smo ves čas računali s tovarno sladkorja, ki bi tudi zaposlila precej ljudi, ki jih moderna proizvodnja v kmetijstvu sprošča. Zaradi tega pa se potem nismo lotili kakih podobnih dejavnosti, ki bi vplivale na hitrejšo spremembo strukture prebivalstva v občini in na zvišanje narodnega dohodka.

— V zadnjem času je precej razprav, da živinoreja ob teh pogojih, torej s svojimi dohodki, proizvodnih stroškov ne pokriva, kljub velikemu prizadevanju kadrov in vseh članov delovne skupnosti. Težave so tudi v prodaji.

Živinorejska proizvodnja, o kateri je veliko žolčnih razprav, je bila zastavljena na podlagi dolgoročnega programa odkupa zemljišč v bližini farme ter delno na stranske proizvode tovarne sladkorja. Zraven tega pa je za živinorejo na našem področju izreden problem zamočvirjenost travnatega sveta, ki pa ga je po površini zelo veliko. Za usposobitev teh zemljišč, za intenzivno proizvodnjo s pomočjo hidromelioracij pa so potrebna izredno velika finančna sredstva. Odkup zemlje pa je tudi zadnje leto pri nas močno stagniral. Manjša je ponudba, izredno se je dvignila cena, kot kupec se pojavlja tudi zasebni proizvajalec in delavec. Da pa pitanje govedi ni rentabilno, ni razlog samo v navedenih dejstvih, pač pa delno tudi v težkih razmerah, ki povsem še tudi niso urejene. Nevsklajene so cene repromateriala in živine, zraven tega pa se pojavlja vedno kakšen problem pri izvozu živine. Z intenziviranjem te proizvodnje in proizvodnje krme se postopoma stanje zboljšuje, vendar kot že rečeno, so še vedno prisotni razni drugi vplivi, katerih delovna skupnost sama ne more anulirati.

Družbeni sektor v Ormožu prodaja traktorje. Ali je to posledica neintenzivne izkoriščenosti? hektarov vinogradov, od katerih je v rodnosti le 230 ha, a 170 ha pa je starih do 3 leta, je končana, ostalo pa je še za obnovo — 200 ha. Program obnove sadovnjakov smo tudi komaj začeli izvajati, saj je obnovljeno komaj ca. 100 ha, obnoviti pa je treba še 300 ha, za kar so v glavnem zemljišča kupljena in sedaj povzročajo hudo kri, ker za poljedelstvo niso uporabna. Iz tega sledi, da je bilo potrebno začeti obnavljati vse stare vinograde in sadovnjake. Zato pa so potrebna velika sredstva, ki pa se šele čez daljši čas vračajo. Na tej stopnji izgrajenosti kmetijska organizacija sama ni v stanju ustvariti takšnega finančnega efekta, da bi kril potrebe za dokončanje investicij, ki so v teku, to je za vzdrževanje nasadov do polne rodnosti in da bi še nadaljeval po programu obnovo, ki je vezana na vinsko klet.

Ta rekonstrukcija je začeta, vidni so že tudi rezultati, zato bi bilo nujno to skončati. Za realizacijo vsega tega pa bi bila potrebna sredstva v višini 15 milijonov novih dinarjev.

— Kako boste skušali premagati težave in uresničiti načrte?

Zato bomo morali poiskati vse lastne in družbene možnosti. Eno nam je prav gotovo jasno, nazaj v ekstenzivno proizvodnjo poti ni. Tržišče je danes tisto, ki vse bolj usmerja proizvodnjo. Osnovni cilji reforme pa so intenzivna in cenena proizvodnja ter vključevanje v mednarodno delitev dela. To pa zagotovo z nizko produktivnostjo nima nič skupnega.

— Kako gledate na mladi strokovni kader?

Zaradi intenzivne proizvodnje moramo mladim kvalificiranim in strokovnim kadrom omogočiti vključitev v proizvodnjo, kajti moderna kmetijska proizvodnja bazira na nivoju kvalificiranega kadra. Zahtevam proizvodnje mora torej ustrezati kvalifikacijska struktura, ne pa obratno. Strokovnost in kvaliteta dela imata brez dvoma odločilen vpliv v intenzivnem in ekonomičnem gospodarjenju, kar pa zagotavlja nadaljnji, še hitrejši progres v gospodarstvu. ZR

Nov obseg pravic socialnega zavarovanja

(Nadaljevanje s 4. strani)

Tudi po pretku tridesetih koledarskih dni bolovanja zavarovanci ne bi imeli več pravice do 100% nadomestila kot so to imeli sedaj absolutno po preteku 60 dni, temveč bi to nadomestilo, razen za nesreče pri delu, znašalo odslej 80 % od enaintridesetega do šestdesetega dne in od šestdesetega dne dalje 90 % za tiste, ki izpolnjujejo pogoj predhodnega zavarovanja, ter 60 % oziroma 90 % za tiste, ki ne izpolnjujejo tega pogoja. Skupščina socialnega zavarovanja bo priporočila delovnim organizacijam, da v tem okviru sprejemajo sklepe o višini nadomestila za svoje delavce za prvih 30 koledarskih dni s poudarkom, da v nobenem primeru ne bi smelo znašati to nadomestilo več kot za preostali čas. Za vajence in učence strokovnih šol naj bi to nadomestilo tudi v bodoče znašalo 100 % nagrade. Organizacije to uredijo s spremembo statuta ali v ustreznem splošnem aktu. Nadomestilo osebnega dohodka v času nosečnosti in poroda in v času izolacije gre tudi v bodoče od prvega dne dalje v breme sklada za zdravstveno zavarovanje.

Zavarovanci sami pa bodo v bodoče prispevali k posameznim stroškom zdravstvenega zavarovanja, in sicer:

— k stroškom za zdravila 2 N dinarja;

(Konec prihodnjič)

Danes in jutri

Kino Gorišnica

19. februarja 1967 angleški film NEZADRŽNI

Kino Ormož

18. in 19. februarja 1967 ameriški barvni (cinemascope) film VPRAŠAJ KATEROKOLI; 22. t. m. francoski (cinemascope) film POROK IN VRLINA

Kino Ptuj

17. t. m. francoski (cinemascope) film 100.000 DOLARJEV NA SONCU; 18. in 19. t. m. francoski (cinemascope) film MAŠČEVANJE PODZEMLJA; 20. in 21. t. m. jugoslovanski film RONDO; 22. in 23. t. m. francoski barvni (cinemascope) film NEBO NAD GLAVO

Kino Tomaž pri Ormožu

19. t. m. španski film ŽEJA

LUNINE SPREMEMBE IN VREMENSKA NAPOVED za čas od 18. do 25. februarja 1967.

Prvi krajec bo v petek, 17. februarja, ob 16.56.

Napoved vremena: Počasi se bo otoplilo. Pihati bo začel močan zapadni veter, ki bo od časa do časa prešel v pravi vihar. Vmes bodo plohe in grmenje. Alojz Cestnik

S ceste v zid

V nedeljo zjutraj ob 5. uri sta se odpeljala izpred hotela »Petovio« v Ptuju z osebnim avtomobilom 404 Z 3197 skozi mesto Ptuj v smeri Maribora študenta Tjetjoo Amon iz Okahande v jugozahodni Afriki in Donn Aluma iz Ugande.

Na ovinku pri smerokazu Ptuj—Mariborska—Zagrebška cesta nista zmanjšala hitrosti, zato ju je zaneslo naravnost čez vrt na bližnji travnik in končno še v zid drvarnice pri hiši Mariborska cesta 2. Med vožnjo čez vrt je avto upognil vodovodno cev in zdrvel dalje poškodovan, še bolj pa se je poškodoval pri udarcu v zid, kjer je obstal z razbitim prednjim delom in s s' rivljenim volanom. Eden izmed imenovanih je bil poškodovan po obrazu, zaradi česar je pustil v avtomobilu in pri vratih več madežev krvi.

Razbiti avto je obstal na travniku

Obcestni branik je dovolj močan za vsako nesrečo

Statistika enakih voženj čez vrt pri tem cestnem križišču v Ptuju na Bregu pove, da je zaneslo že nad 10 osebnih in tovornih vozil na tem ovinku čez vrt ob večjih in manjših poškodbah vozil in tovorov ali potnikov. K sreči je zasipan prav tod globok požiralni jarek, ki je bil na tem mestu in ravno zaradi njega je tudi prihajalo do težjih poškodb. Sled vožnje zadnjega osebnega vozila je kazala, da bi prepeljal avto čez vrt brez poškodb, če ne bi bil zadel najprej v vodovodno cev, ki jo je upognil, in potem še v zid.

Vse kaže, da bo moral biti obrobni branik na Mariborski cesti tudi na tem mestu, kot je na nevarnem ovinku pri enonadstropni hiši, kjer cesta preneha spremljati Studenčnico. Tam je zahtevala prometna nesreča 6 mladih življenj iz Ormoža. Ta branik je bil pred kratkim postavljen, vendar sodijo vozači, da je vsaj za 5 m prekratek, ker spelje lahko vsako vozilo iz Maribora na ovinku naravnost mimo konca branika v jarek.

V. J.

Osebna kronika

ROJSTVA

Terezija Jagarinec, Spuhlja 108 — Ivana; Genoveta Novak, Kidričevo 39 — dečka; Vida Senčar, Ljutomerska 14 — Branka; Marjana Topolovec, Lovrenc na Dr. polju 96 — deklico; Marija Frlež, Sp. Hajdina 138 — Darjo; Matilda Majhen, Jurovci 4 — Ivana; Edica Arnejčič, Prvenci 8 — Edija; Dragica Levanič, Selci 29 — dečka; Terezija Vogrinec, Gerečja vas 68 — Miroslava.

POROKE

Ante Burica, Vičavska pot, in Ana Abramovič, Karlovac, Gundulićeva 7; Bogoljub Keber, Ljutomerska 22/b, in Matilda Kokol, Kidričevo 5; Franc Damiš, Trstenjakova 6/b, in Magdalena Podbreznik, Gregorčičev drevored 7.

POTREBEN REMONT PROG NA ORMOŠKEM OBMOČJU

Pri nadzorstvu proge Ormož dela 50 delavcev. Delo opravljajo pod težkimi pogoji, saj morajo biti zunaj v najhujši zimi, večkrat pa tudi na dežju. Le tako lahko opravijo svoje delo in dolžnost za varno vožnjo vlakov.

V lanskem letu niso vlagali večjih sredstev na ormoškem področju. Vgradili so le večje količine rizeljna na progi Ormož—Žerovinci. Uredili so 2,5 kilometra dolg odsek proge Ljutomer-1. Delo je bilo dobro opravljeno, saj je pokazal merilni voz pri merjenju zadovoljive podatke. Na odsekih, kjer se celo leto ni opravljalo večjih del, pa se stanje slabša. Tu je precej trhlih pragov, in sicer kar 42 %, na postajnih tirih v Ivanjkovcih pa celo 48 %. Resno bo treba misliti na zamenjavo, sicer se bo morala hitrost vlakov zmanjšati. Na progi Ormož—Središče so na odseku proge, ki ni bil obnovljen v letu 1964, presejali gramozno gredo ter zamenjali tirnice dolžine 15 m s tirnicami dolžine 30 m. Zaradi prepoznega sejanja gramozne grede in pozno prejetih tirnic niso uspeli usposobiti proge pred zimo za redno hitrost 70 km/uro, marveč je sedaj 50 km/uro. Predvsem je to ovira pri potniških vlakih, ki daljšajo vozni čas tudi do tri minute. Ko bo popustila zima, bodo tudi ta odsek popravili za redno hitrost. Remont proge bo moral biti izvršen tudi na drugih odsekih. Skušali bodo vsaj zamenjati tirnice. Sedaj vgrajene tirnice imajo močno višinsko obrabo.

Od začetka izvajanja reforme pa nimajo več kredita za remont na ormoškem področju. Ob združitvi podjetij v letu 1965 je bilo rečeno, da se bodo vlagala sredstva tja, kjer so ustvarjena. Do danes se ta obljuba še ni izpolnila.

Radi bi delali v 42-urnem tedniku kljub temu, da se zavedajo, da se bo morala celotna skupna z vsemi silami lotiti dela in izkoristiti vse rezerve v organizaciji dela, če bodo hoteli realizirati plan.

Z. R.

ŠPORT • ŠPORT

Rokomet

V soboto, 11. 2. 1967, je na rednem letnem občnem zboru rokometni klub »DRAVA« Ptuj polagal obračun enoletnega dela, na katerem je bilo kritično ocenjeno delo kluba pa tudi rokometne zveze Slovenije. Izneseni so bili dobri predlogi o bodočem sistemu tekmovanja, ki bi se naj prilagodil pogojem gospodarske reforme ter istočasno ustvaril pogoje množičnosti tega športa v Sloveniji. Glavne značilnosti razprav in predlogov so sledeče:

Članstvo je ugotovilo, da je množičnost v klubu od leta 1965 močno padla, saj šteje sedaj le 54 aktivnih članov, medtem ko jih je imel leta 1965 še nad 100. Klub sedaj več nima v rednem tekmovanju ženske ekipe, ki je nekdaj v Sloveniji veliko pomenila; to pa zato, ker enotna republiška liga iz finančnih razlogov za ta klub ni mogoča. Iz teh razlogov se je klub lani odpovedal kvalifikacijam za vstop te ekipe v enotno republiško ligo, čeprav uspeh na teh kvalifikacijah ni bil vprašanje. Ekipa tudi nima nobenih možnosti za tekmovanja, kar je pogoj aktivnosti vsake ekipe, ker je občina premajhen okoliš, za medobčinska tekmovanja pa ni organizatorja, saj se rokometna zveza Slovenije za to premalo zanima ali pa sploh nič. Klub ima zato v rednem tekmovanju samo moško ekipo v enotni republiški ligi, mladinsko pa v deljeni republiški ligi, z žensko ekipo pa tekmuje občasno in to v raznih prijateljskih srečanjih. Včasih, ko so delovali še bivši okrajni rokometni odbori, ki jih je organizirala rokometna zveza Slovenije, je imel klub v rednem tekmovanju kar pet ekip!

Drugo važnejše vprašanje, ki so se ga z vso vnemo lotevali navzoči na zboru, je bilo vprašanje sistema tekmovanja in gospodarjenje kluba v pogojih gospodarske reforme. Menili so, da je sistem enotnih republiških lig v novih pogojih zastarel in nemogoč. Povsem pa so ovrgli teorijo o edinem pogoju za dvig kvalitete igre v enotnih republiških ligah in to utemeljevali s tem, da je glavni pogoj za kvaliteto igre še vedno dober strokovni kader — trenerji, ki ga prav v Sloveniji primanjkuje. Sistem enotnih republiških lig je po mnenju navzočih za dvig kvalitete igre sekundarnega značaja. Tak sistem pa ne samo da ni mogoč za veliko večino klubov v Sloveniji, ki v novih pogojih gospodarske reforme ne more pričakovati več finančnih sredstev kot doslej, pač pa tudi močno hromi množičnost tega športa. Zato so predlagali, da rokometna zveza Slovenije že sedaj razmisli o tem vprašanju. Mnenja so bili, da bi se ob pričetku nove tekmovalne sezone v jeseni tega leta morale ukiniti vse enotne republiške lige tako za moške kot za ženske (mladinska je že deljena). Organizirali bi naj dve deljeni ligi za moške (območje Koroške, Pomurja in Štajerske v enem delu, ostalo v drugi del), za ženske pa tri deljene lige, kot je to že v mladinskem tekmovanju. Na ta način bi se število aktivno sodelujočih ekip povečalo pri moških od dosedanjih 10 na 20 ekip, pri ženskah pa celo potrojilo, pogoji tekmovanja pa bi bili mnogo ugodnejši. Ko so govorili o ugodnejših pogojih tekmovanja, so mislili predvsem na dejstvo, da imajo klubi v središču Slovenije in njene najbližje okolice sedaj mnogo ugodnejše pogoje in je tekmovanje za njih najcenejše, saj je razdalja do nasprotnih ekip za te klube vedno in v vsakem primeru dosti krajša od klubov npr. iz Maribora ali iz Pirana. Pri takem stanju je popolnoma razumljivo, da so klubi iz središča republike zainteresirani na dosedanjem sistemu tekmovanja, kar pa ni v interesu ostalih klubov, ki so v večini, niti v skladu z intencijami gospodarske reforme. Končno pa se mora tudi telesna kultura vključiti v izvajanje gospodarske reforme, sicer pa nas bodo itak razmere do tega slej kot prej prisilile. Končno pa so navzoči še predlagali lastnemu klubu, pa tudi rokometni zvezi Slovenije, da se v bodoče bolj posvetu mladinskemu tekmovanju, ki je pogoj za uspešno tekmovanje moških ekip in prav tako tudi ženskih.

Po mnenju navzočih, je naloga rokometne zveze Slovenije v tem, da vodi politiko razvoja rokometa v Sloveniji, pa bi zato moralo biti njeno delo osredotočeno na pravilen sistem tekmovanja, ki je v skladu z našimi ekonomskimi možnostmi in v interesu večine rokometnih organizacij, poleg tega in ne nazadnje pa tudi v organizacijo področnih tekmovanj, ki so sedaj prepuščena zgolj občinskim zvezam za telesno kulturo, kar je mnogo preozko področje za uspešen razvoj športa. Menili so tudi, da naj se postavi vprašanje nadaljnjega obstoja rokometne zveze Slovenije, v kolikor bi bilo tudi v bodoče edino njeno delo vodenje enotnih republiških lig, saj bi to delo v tem primeru lahko vodila — opravljala prav tako tudi strokovna komisija za rokomet pri republiški zvezi za telesno kulturo SR Slovenije. Š.

Zanimivosti

Dvoživke

Na zemeljski obli živi okrog 1500 vrst dvoživk. Od teh jih najdemo v naši deželi kakšno desetino. To so živali vročih predelov.

Žaba je v profilu grbasta, vendar ima popolnoma ravno hrbtenico. Leta 1900 se je pojavil opis žabe in gabona, ki ima boke in šape pokrite z nečim, kar je podobno lasem. Zoologi so odkrili pozneje še novo vrsto takih žab. Boulanger, ki je odkril in opisal žabo z lasmi, je mislil, da so lasje le sezonski pojav.

Leta 1902 je ujel še nekaj primerkov teh žab, in sicer samcev z lasmi in samic brez las. Histološke preiskave so pokazale, da so lasje podaljški kože in da so v njih krvne žile. Pozneje so odkrili v njih še živčne končiče.

Žabe se razen z insekti hranijo tudi z majhnimi vretenčarji. Profesor Kessler je našel v želodcu žabe različne pajke, često pa žro žabe tudi paglavce in male žabice svojega rodu ter celo v vodo padle majhne ptice. Poskušajo ujeti lastovko, ki se pri letu dotakne vodne gladine. Leta 1915 je sodelavec dnjepropetrovske biološke postaje Volosjevič našel na obali močvirja mrtvo žabo, iz katere požiralnika je štrlel ptiček priba. Žaba je poginila zaradi zadušitve, ker je bil plen prevelik.

Žaba ima zadaj pritrjen jezik kot vse druge živali, da bi s prednjim koncem lahko lovila. Medtem ko žaba mirno sedi, se njen jezik bliskovito stegne in plen je že v goltancu.

So žabe, ki sploh nimajo jezika. Te imajo kremplje na šapah. Nekatere med njimi, na primer surinomska pipa, imajo še eno čudovito lastnost: svoje mladiče valijo v lastnem inkubatorju. V vodi odložene ikre naloži samec na hrbet samici, čez 70 do 80 dni pa zapuščajo mlade žabe materin hrbet in začno samostojno življenje.

2 toni krompirja na uro

Neka francoska tovarna je izdelala stroj za izkopavanje in zbiranje krompirja, ki opravlja to delo zelo hitro. Stroj krompir izkoplje in loči od njega zemljo ter ga nasipa v vreče. Konstruiran je tako, da deluje, kakor bi ponavljal delavčeve gibe. Izkopan krompir zgrne na prožno rešetko s posebno napravo za prijemanje s prsti iz kavčuka. Krompir pride potem na transportni trak in v napravo, ki polni vreče.

Stroj ima motor 110 vatov. Z njim je zelo lahko upravljati. Uporabiti ga je mogoče tudi kot transportno sredstvo, ker sprejme 4 tone tovora.

Dopisujte TEDNIK

ŠAH

V petem kolu turnirja za prvenstvo šahovskega društva Ptuj so bila v središču pozornosti srečanja med vodečimi. Bohak in Malešič sta po zanimivi igri remizirala, medtem ko je Podkrajšek premagal Rudolfa. Majcenovič pa brez večjih težav Fijana.

Ostali važnejši rezultati tega kola so: Pešl : Škarja 0:1, inž. Kneževič : Zupančič 1:0, Markovič : Kopitar 1:0, Rožič : Mlakar 1:0, Kovač : Lazar 0:1, Kokol : Lampič 0:1 in Filipovič : Perger remi. Partija med Pernatom in Pišekom je preložena.

Po petem kolu je stanje na tabeli naslednje: Malešič in Podkrajšek 4,5 točke, Bohak in Majcenovič 4 točke, Škarja 3,5 točke, Rudolf, Fijan, inž. Kneževič in Rožič 3 točke, Pernat in Pišek 2,5 (1) točke, Pešl in Lazar 2,5 točke, Zupančič, Kopitar, Mlakar, Lampič, Fridl in Perger 2 točki, Kovač in Filipovič 1,5 točke itd.

V šestem kolu, ki bo 20. februarju v delavskem klubu, je na sporedu derbi turnirja Malešič : Podkrajšek.

———

Redni mesečni brzoturnir za februar bo v petek, 17. februarja, s pričetkom ob 18.30 v prostorih delavskega kluba.

Ljubitelji šaha, vabljeni!

bj-

Objave in oglasi

Hišo z nekaj zemlje blizu tovarne v Majšperku prodam. Naslov v upravi.

ENOSOBNO, sončno in suho stanovanje v centru mesta menjam za enako ali večje v Ptuju. Naslov v upravi.

ŠPORTNI VOZIČEK »jadran« prodam. Tušek, Tržec 17, p. Videm pri Ptuju.

PRODAM KRMO Feliks Samperl, Nova vas 13, Ptuj.

DVE VELIKI SOBI, kuhinjo in vrt na Mariborski 11 menjam za dve manjši sobi in kuhinjo kjerkoli v Ptuju.

KUPIM ročno motorno kosilnico. Naslov v upravi.

OPREMLJENO ali prazno sobo s posebnim vhodom iščem. Naslov v upravi.

MESOKOMBINAT »PERUTNINA« PTUJ — obrat HAJDINA, in DELAVSKA UNIVERZA PTUJ

prirejata za rejce brojlerjev predavanje in razgovor:

»Cilji kooperacije brojlerjev in odnosi v kooperaciji« (Maks Kampl);

»Tehnologija pri proizvodnji brojlerjev« (inž. Slavko Brglez)

21. 2. t. l. v Gorišnici
22. 2. t. l. na Hajdini
23. 2. t. l. v Cirkovcih

Povsod z začetkom ob 18. uri v šoli

VABILO

na občni zbor delavskega prosvetnega društva SVOBODA Ptuj, ki bo v soboto, 18. februarja t. l., ob 18.30 v prostorih Narodnega doma v Ptuju.

Vabljeni vsi, ki se zanimajo za kulturno in prosvetno delo.

POLJEDELSKO ŽIVINOREJSKA ŠOLA TURNIŠČE PRI PTUJU sprejme kandidate v TRAKTORSKI TEČAJ. Vpisovanje bo v soboto, 4. marca 1967, ob 8. uri v šoli Turnišče. O vsem potrebnem bomo kandidate seznanili na dan vpisovanja.

OBJAVA

Gostinsko podjetje »Haloški biser« iz Ptuja obvešča, da bo v marcu 1967 organiziralo tečaj za pomožno strežno osebje.

Podjetje bo v letni sezoni potrebovalo večje število strežnega osebja, zato prosimo vse zainteresirane, da se prijavijo v upravi podjetja najkasneje do 25. februarja 1967.

Pogoj: dovršena osemletka in dva razreda gimnazije ali dveletna administrativna šola.

Tečaj bo trajal 2 meseca. Po končanem tečaju bodo izpit iz gostinske teorije in prakse, nakar bodo sprejeli udeleženci, ki bodo izpit uspešno opravili, spričevalo o priznanju kvalifikacije.

Gostinsko podjetje »Haloški biser« Ptuj

OBVESTILO

Obveščamo vrtičkarje — uporabnike vrtov, da bo Krajevna skupnost Ptuj pobirala zakupnino za uporabo vrtov za leto 1967 od 20. februarja do vključno 4. marca 1967 v pisarni Krajevne skupnosti Ptuj, Jadranska 12 (bivša vojaška pekarna). Zakupnina znaša za en kvadratni meter 0,10 N din.

Kolikor uporabnik vrta do navedenega roka ne poravna zakupnine, oziroma ne sklene nove pogodbe, se zemljišče odda novemu uporabniku.

V poštev pridejo vsi koristniki na območju Krajevne skupnosti Ptuj, ki uporabljajo zemljišče splošnega družbenega premoženja.

Krajevna skupnost Ptuj

V sredo, dne 22. februarja 1967, ob 9. uri, bo v Lancovi vasi št. 8

javna prodaja

zemljišča vl. št. 150 in 111 k. o. Lancova vas, parcele št. 281, 282, 283, 280/1 in 280/2 vse njiva, v skupni izmeri ca. 1 ha, 75 a in 32 m², last preklicane Jožefe Voglar.

Izklicna cena je 12.000 N dinarjev.

Interesenti naj kavcijo v znesku 1000 N din položijo do 21. februarja 1967 pri skrbniku preklicane Jožefe Voglar — tov. Avgustu Purgu, Jurovci št. 8, ali pa pri skrbstvenem organu SO Ptuj — Ptuj, Ormoška cesta št. 7, soba št. 6.